

Projectplan Transformatie jeugdzorg IJsselland 2012-2015

25 september 2012

Opvoeden Versterken

hoe willen we dat de zorg voor jeugd er in onze gemeenten en in de regio er in op 1 januari 2015 uit ziet?

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Landelijk kader transitie jeugdzorg	3
1.2 Transformatie jeugdzorg in de regio IJsselland tot nu toe	3
1.3 Regionaal beleidskader Transformatie Jeugdzorg	5
2 Doel en resultaten project Transformatie Jeugdzorg	6
2.1 Doel en projectafbakening project TJ	6
2.2 Resultaten project TJ	8
2.2.1 wetten en regels	8
2.2.2 (zorg)inhoud	8
2.2.3 organisatie	10
2.2.4 financiën, contracten, overeenkomsten	11
2.2.5 Burgerparticipatie en belangenbehartigers	11
3 Projectorganisatie	12
3.1 Organisatiestructuur project TJ IJsselland	12
3.2 Experimenten en pilots	12
3.3 Wijze van financiering project TJ IJsselland	13
3.4 Communicatie	14
3.5 Planning en Evaluatie	14
Bijlage 1 Regionaal beleidskader Transformatie jeugdzorg	15
Bijlage 2 Plan van aanpak voorlopersaanpak regio IJsselland/ Samenwerkingsverband IJssel-Vecht	33
Bijlage 3 Opdrachten werkgroepen	38
Bijlage 4 Vergaderdata	48
Bijlage 5 Begroting regionale kosten transitie jeugdzorg 2012	49
Bijlage 6 Communicatieplan Transformatie Jeugdzorg IJsselland 2012 – 2016	50
Bijlage 7 Routekaart	54

1. Inleiding

1.1 Landelijk kader transitie jeugdzorg

In het Regeerakkoord 2010 wordt geconstateerd dat er grote zorg bestaat over het functioneren van de jeugdzorg. Om te komen tot een effectiever werking van de Jeugdzorg wordt een stelselherziening doorgevoerd. Het Kabinet kondigde destijds aan dat de volgende maatregelen worden getroffen.

- Er komt één financieringssysteem voor het huidige preventieve beleid, de huidige provinciale jeugdzorg, de jeugd LVG (licht verstandelijk gehandicapten) en jeugd-ggz.
- Alle taken op het gebied van jeugdzorg worden overgeheveld naar de gemeenten.
- De Centra voor Jeugd en Gezin gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

Verwacht wordt dat het wetsvoorstel dat nodig is om de decentralisatie mogelijk te maken in december 2012 aan het parlement wordt aangeboden en dat daarin opgenomen wordt dat de transitie van de Jeugdzorg per 1 januari 2015 zijn beslag krijgt. Ondanks de val van het kabinet Rutte in april 2012 is de overheveling van de jeugdzorg van het rijk en provincies naar gemeenten geen punt van heroverweging meer. De staatssecretarissen van de ministeries van VWS en V&J hebben voor de zomer van 2012 een concept wetsvoorstel ter consultatie aangeboden. De eerste geluiden vanuit gemeenten ten aanzien van deze concept-wet zijn kritisch. Ook de samenwerkende gemeenten in de regio IJsselland zijn kritisch en gaan dit per brief communiceren naar de staatssecretaris. Hoe het wetstraject verder zal verlopen is op het moment van schrijven van dit plan nog niet bekend.

Gemeenten worden middels de nieuwe jeugdwet verantwoordelijk voor de gehele jeugdzorg. Zij willen deze verantwoordelijkheid graag dragen, maar niet zonder bijbehorend budget en beleidsruimte. De subcommissie jeugdzorg van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) adviseert zowel politiek, bestuurlijk als inhoudelijk over de decentralisatie van de jeugdzorg, zo ook over het wetsvoorstel. De voorzitter is wethouder Erik Dannenberg uit Zwolle en Lidy Kievit uit Kampen is commissielid. Hiermee is de verbinding met het regionaal project Transformatie Jeugdzorg heel direct gelegd.

1.2 Transformatie jeugdzorg in de regio IJsselland tot nu toe

De transformatie van de jeugdzorg in de regio IJsselland heeft het afgelopen jaar tot een krachtige en eenduidige samenwerking tussen de regiogemeenten onderling en met de provincie Overijssel geleid. Hierbij wordt vanuit één heldere visie aan de transformatie gewerkt. De visie gaat uit van 5 uitgangspunten.

1. *Opvoeden versterken*
2. *Het belang van een opvoedende leefomgeving*
3. *Hulp in de directe leefomgeving.*

4. *Samenhangend aanbod*
5. *Subsidiariteit en regionale samenwerking*

Voor een nadere uitwerking en toelichting wordt verwezen naar bijlage 1,

Om dit kader inzichtelijk te maken is dit vertaald in een schema. Het schema geeft o.a. aan dat te allen tijde het sociale netwerk betrokken is en de fysieke leefomgeving een rol speelt. Bij alle interventie niveaus ligt de casusregie bij het CJG. Het CJG vervult straks een centrale en coördinerende rol in het organiseren en toegankelijk maken van de zorg. Medewerkers van het CJG zijn in dit kader generalisten die de vaardigheid hebben om informatie en advies te bieden, maar ook lichte vormen van hulp te bieden en het casemanagement vorm te geven.

Daarmee komt het interventiemodel opvoed en opgroeiondersteuning regio IJsselland er als volgt uit te zien.

Sociaal netwerk/informele ondersteuning/fysieke infrastructuur	<i>Interventieniveau</i> <i>Positief Opgroeien</i>	<i>CJG-functies</i>	<i>Zorgvorm</i>	Gespecialiseerde vormen van hulp (psychiatrie, verslavingszorg, etc.)	
	Niveau 1 Universele preventie	Welzijn, beleid m.b.t. Pedagogische Civil Society, zelfhulpgroepen, vrijwilligerscircuit. Toegankelijkheid voorschoolse voorzieningen/onderwijs	JGZ, preventie, vroegsignalering		
	Niveau 2 Selectieve preventie	Adviesgesprekken met ouders, ouderavonden, selectieve voorlichting.	JGZ, preventie, vroegsignalering Indicatie en toeleiding Zorg, AMK Ambulant PGB		
	Niveau 3 Lichte opvoedhulp	Lichte opvoedhulp Korte oudertraining of kortdurende interventies (tot vijf maal).	Ambulant Ambulant		
	Niveau 4 Intensieve opvoedhulp	Langdurig laagfrequente hulp en casemanagement. Begeleiding individueel of in groepen.	Behandeling en begeleiding		
	Niveau 5 Specialistische opvoedhulp	Lokale casuscoördinatie	Behandeling en begeleiding		

Niveau 6 Specialistische intensieve opvoedhulp	Lokale casuscoördinatie	Orthopedagogische behandelcentra
Niveaus 7 en hoger	Lokale casuscoördinatie	Crisisopvang Verblijf deeltijd Verblijf voltijd Pleegzorg

In het regionaal beleidskader jeugdzorg (bijlage 1) staat de verhouding tussen activiteiten die lokaal en regionaal worden georganiseerd nader toegelicht. Hierbij wordt rekening gehouden met wat hierover voorgeschreven wordt in de nieuwe jeugdwet. Voorbeelden hiervan zijn de eisen ten aanzien van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Het afgelopen jaar werd bestuurlijk en ambtelijk nauw samengewerkt met de provincie Overijssel. Vanuit vier werkgroepen zijn de volgende producten opgeleverd:

1. een startfoto;
2. de regionale communicatie is gestart;
3. er is een beeld geschetst van hoe de Jeugdzorg er in de toekomst uitziet;
4. er is een start gemaakt met een verkenning van de wijze waarop de inkoop/subsidie kan plaatsvinden.

De startfoto (1), het regionaal communicatieplan en de verschillende nieuwsbrieven (2) zijn op te vragen en in te zien via Pleio. Het beeld van hoe de jeugdzorg er in de toekomst uitziet (3), staat beschreven in het regionaal beleidskader jeugdzorg (bijlage 1). De verkenning naar de financieringssystematiek (4) wordt naar verwachting eind 2012 opgeleverd en kent een verlenging van de opdracht in dit nieuwe regionale projectplan.

1.3 Regionaal beleidskader Transformatie Jeugdzorg

Medio 2012 is het regionaal beleidskader aan de bestuurders van de regiogemeenten voorgelegd en door hen vastgesteld. Dit regionaal beleidskader is als bijlage 1 bijgevoegd. Het beleidskader kent een aantal richtinggevende uitspraken en beslispunten over zaken die in hetzelfde beleidskader zijn uitgewerkt.

Met betrekking tot de verhouding lokaal/regionaal hebben de regiogemeenten het volgende met elkaar afgesproken:

- a) dat de activiteiten die in het schema benoemd staan onder universele preventie, selectieve preventie en lichte opvoedhulp, niveaus 1 tot en met 3, behoren tot de lokale verantwoordelijkheid
- b) dat de activiteiten die in het schema benoemd staan onder niveaus 7 en hoger (boven)regionaal georganiseerd worden.
- c) dat in overleg met de aanbieders nadere voorstellen ontwikkeld worden met betrekking tot de niveaus 4, 5 en 6.

In de gesprekken die gevoerd zijn met de coördinatoren van de samenwerkingsverbanden PO en VO is gebleken dat de voorbereiding van de invoering van passend onderwijs in de samenwerkingsverbanden op dit moment vooral is gericht op de organisatorisch aspecten en minder op de inhoudelijke vormgeving en samenhang met de transformatie Jeugdzorg. Vastgesteld is dat deze samenhang belangrijk is en dat deze verder uitgewerkt en versterkt moet worden. Met betrekking tot de relatie met Passend Onderwijs hebben de regiogemeenten het volgende met elkaar afgesproken:

- a) in overleg met de samenwerkingsverbanden VO en PO voorstellen te formuleren over de samenhang van de op te stellen ondersteuningsplannen met de transformatie jeugdzorg.

Met betrekking tot de samenwerking met en tussen partners hebben de regiogemeenten het volgende met elkaar afgesproken:

- a) bij de uitwerking van voorstellen ten aanzien van de financiering gebruik te maken van de (positieve) ervaringen die door de provincie Overijssel en anderen zijn opgedaan met verschillende financieringsvormen.

Met betrekking tot de functies van Bureau Jeugdzorg hebben de regiogemeenten het volgende met elkaar afgesproken:

- a) de functies Voogdij, Jeugdreclassering als onderdeel van een samenhangende gezinsondersteuning en de Kindertelefoon (boven)regionaal te subsidiëren;
- b) de functies van het advies en meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk geweld te combineren zoals in de concept-jeugdwet benoemd staat.

In de regionale samenwerking onderscheiden we verschillende niveaus van samenwerking. Met betrekking tot het formaliseren van de samenwerking hebben de regiogemeenten met elkaar afgesproken de verschillende mogelijkheden voor formalisering van de samenwerking nader uit te werken.

Met betrekking tot de wijze van financiering hebben de regiogemeenten het volgende met elkaar afgesproken:

- a) de financieringsvormen bestuurlijke aanbesteding en subsidiëring verder uit te werken (waarmee impliciet wordt aangegeven dat klassiek aanbesteden op dit moment niet als een serieuze optie wordt beschouwd).

2 Doel en resultaten project Transformatie Jeugdzorg

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat het doel van het projectplan Transformatie Jeugdzorg (TJ) is en wat er gedurende de projectperiode gedaan gaat worden om dit doel te bereiken. Ook gaat dit hoofdstuk in op de projectafbakening.

2.1 Doel en projectafbakening project TJ

Daar waar het afgelopen jaar de verdere concretisering van de gezamenlijke visie centraal stond, staat de komende jaren de implementatie van deze visie centraal. In deze nieuwe projectperiode wordt de experimenteerruimte die de provincie de gemeenten biedt op een passende en optimale manier gebruikt. Tevens zoeken we actief naar experimenteerruimte voor de jeugd-GGZ en jeugd-LVG doelgroep vanuit de AWBZ en zorgverzekeringswet.

In dit projectplan wordt beschreven hoe we de komende jaren willen werken aan de implementatie van de transformatie van de jeugdzorg vanuit de gezamenlijke regionale visie. Het doel van het project Transformatie Jeugdzorg IJsselland is op 1 januari 2016 in de regio IJsselland een stelsel voor opvoed- en opgroei-ondersteuning te realiseren dat dusdanig efficiënt en effectief werkt dat voorzien kan in de behoefte van jongeren en ouders aan ondersteuning, zorg en hulpverlening. Opvoed- en opgroei-problemen worden daarmee opgelost dan wel beheersbaar en dit alles binnen de gegeven financiële kaders. Voor dit project gaan we uit van 1 januari 2016 omdat nu verwacht wordt dat vanaf dat jaar het volledige bezuinigingsbedrag gerealiseerd moet gaan worden. Dit resulteert in een projectperiode van 1 oktober 2012 tot 1 januari 2016. Dit betekent overigens niet dat we vertraging willen brengen in het proces, de transitiedatum van 1 jan 2015 blijft ook voor de regio IJsselland geldend. Het betekent wel dat we ook na 1 januari 2015 een intensieve regionale samenwerking voor ons zien.

Het project kent de volgende afbakening:

- het heeft geen betrekking op de lokale zorgstructuur van de regiogemeenten, maar sluit er wel op aan;
- het heeft geen betrekking op de inhoud en omvang van de inkoop c.q. subsidieverstrekking door de individuele gemeenten op lokaal niveau, maar sluit er wel op aan;
- het heeft wel betrekking op de mogelijkheden om gezamenlijke in te kopen op basis van lokale vraag en gewenst aanbod.

Gezien de doelstelling en het beoogde resultaat is het logisch dat er een relatie - en op termijn integratie- is met diverse andere beleidsterreinen binnen het sociale domein, zoals de WMO, onderwijs, de relatie onderwijs-arbeidsmarkt, gezondheidszorg en werk & inkomen. Ook hier vinden een aantal ontwikkelingen/decentralisaties plaats: decentralisatie AWBZ-begeleiding, de Wet Werken Naar Vermogen en invoering Passend Onderwijs. Hoewel de eerste twee tijdelijk in de wacht zijn geplaatst, is de verwachting dat deze, mogelijk in een iets gewijzigde vorm, binnenkort weer worden opgepakt.

De stakeholders hebben ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid in het transitieproces. Bij het project zijn de volgende stakeholders betrokken:

- de regiogemeenten en provincie Overijssel als samenwerkende regievoerders in de transitie jeugdzorg;
- het onderwijs als regievoerder in het Passend Onderwijs;

- organisaties die werken in de voorschoolse periode (kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, consultatiebureaus e.d.);
- onderwijsinstellingen waar de betrokken kinderen/jongeren onderwijs volgen als belangrijke partners in de sociale leefomgeving van de kinderen/jongeren en waar betekenisvolle volwassenen van het kind/jongere in dienst zijn;
- verenigingen en instellingen die betrokken zijn in het beleidsdomein vrije tijd van de betrokken kinderen/ jongeren als organisaties waar betekenisvolle volwassenen in dienst zijn;
- Cliënten, burgers, betekenisvolle volwassenen (in de zin van familie, burens, etc).
- Uitvoerende organisaties als organisaties waar de professionals die ondersteuning bieden in dienst zijn;
- Instanties die opleidingen ter ondersteuning van gezinnen verzorgen.

2.2 Resultaten project TJ

Om tot resultaten te komen doorloopt het project de volgende stappen.

2.2.1 wetten en regels

Het is vanuit de samenwerkende gemeenten in de regio IJsselland niet de bedoeling om een nieuwe, op regels gebaseerde bureaucratie in het leven te roepen. We zullen straks verantwoordelijk zijn voor nieuwe jeugdtaken die onderdeel zijn van de nieuwe jeugdwet. De daarin opgenomen regels omtrent registratie, kwaliteitseisen, certificering, woonplaatsbeginsel en verantwoording zijn dan leidend. Discussies hierover worden op landelijk niveau gevoerd. Als regio maken we gebruik van de opbrengsten van deze landelijke werkgroepen en gesprekken.

2.2.2 (zorg)inhoud

Onze uitdaging is hoe we samen met de zorgaanbieders onze visie omzetten in een daadwerkelijke transformatie van het huidige stelsel. Dit willen we uitwerken in de verschillende werkgroepen. Vanuit onze regierol wil de regio IJsselland hierbij zorgaanbieders nadrukkelijk uitdagen om hier zelf mee aan de slag te gaan. De gezamenlijke gemeenten willen op dit onderdeel vooral als katalysator optreden. We willen stimuleren dat men voldoende vernieuwend is en ook de financiële randvoorwaarden daarbij in het oog houden.

We willen de zorginhoud vormgeven aan de hand van een viertal thema's:

- de doorontwikkeling van het regionaal interventiemodel;
- een cultuuromslag;
- de zorginhoud van de zwaardere cq. justitiële vormen van zorg;
- de jeugdzorg waar de gemeente verantwoordelijk voor is in relatie tot de zorg en de zorgstructuren in het onderwijs.

Doorontwikkeling regionaal interventiemodel

- We werken het regionaal interventiemodel nader uit waarbij de verschillende interventies vertaald worden in kwaliteitseisen. We denken hierbij niet alleen aan certificering en inzet van evidence based methodieken, maar juist ook aan het centraal zetten van het cliëntperspectief in deze kwaliteitseisen. Mogelijk kan hierbij gebruikt gemaakt worden van de opbrengsten van de landelijke VNG werkgroep 'Kwaliteit';
- We komen samen met de aanbieders tot voorstellen omtrent de opvoed- en opgroei interventieniveaus 4,5 en 6 vanuit de regionale uitgangspunten. Daarbij beschrijven we de wijze waarop de inkoop/subsidie trajecten gaan plaats vinden. We maken hierbij verbinding met en gebruik van de ervaringen die we opdoen met de voorlopersaanpak.
- We maken een nadere verkenning van de toeleiding naar zorgaanbod en specifiek de weging van zorg/ondersteuning. Het gaat hierbij om de afweging welke mate/zwaarte van zorg ingezet kan worden. Welke lokale en regionale keuzes kunnen hierin gemaakt worden. In ons regionaal model kan een gemeente ervoor kiezen de weging in te zetten vanaf een bepaald interventieniveau. Daar waar weging op regionaal niveau plaatsvindt (bijv. niveaus 7 en hoger) wordt een voorstel gedaan voor regionale invulling van deze weging. We maken de verbinding met de ervaringen die we opdoen in de voorlopersaanpak met integrale zorgtoewijzing.
- We oriënteren ons op de verbinding met de – zoals het nu nog genoemd wordt - eerstelijns-zorg en verwijzing naar de tweedelijns. De samenwerking tussen gemeente en huisarts wordt nader verkend, de inrichting van de eerste lijn wordt gevolgd. De verandering van positionering van huidige zorgpartijen in nieuwe stelsel maakt dat we als regio het gesprek met de verschillende zorgpartijen willen gaan starten over goede aansluiting en aanvulling op elkaar. Hiervoor maken we gebruik van de opbrengsten van de landelijke VNG werkgroep 'Eerstelijns en verwijzing naar tweede'.

Cultuuromslag

- Omdat het gaat om een transformatie van het huidige stelsel willen we nadere voorwaarden creëren voor een cultuuromslag binnen de zorg. Het spreken van dezelfde taal van professionals in de regio is een voorbeeld voor zo'n voorwaarde. We willen deze cultuuromslag faciliteren middels een zogeheten 'kwaliteitsaanpak jeugdzorg', samen met de aanbieders.
- We gaan een verkenning doen naar een doorontwikkeling van het CJG op regionaal niveau. Eenheid van taal, een nadere definiëring van de generalist en specialist, een regionaal expertise centrum, zijn onderwerpen die daarbij horen. Ook de nadere uitwerking van de interventieniveaus 4,5 en 6 zijn onderdeel van deze doorontwikkeling van het CJG op regionaal niveau.
- We onderhouden nadere contacten met instellingen waarvoor dat nodig en zinvol is. De jeugd-GGZ is hier een voorbeeld van, evenals de contacten met het zorgkantoor en het CIZ, omdat het zorgaanbod vanuit de jeugd-GGZ en jeugd-LVG nog steeds onvoldoende in beeld is. We willen o.a. onze startfoto nog aanvullen met jeugd-LVG en jeugd-GGZ cijfers.
- We leggen vanuit regionaal verband actief de verbinding met de andere transitie en de

beweging in het brede sociale domein en leren hier optimaal van.

Zorginhoud AMK, SHG, JR, JB en Pleegzorg

- We realiseren bovenlokaal één Meldpunt Huiselijk geweld en kindermishandeling (MHK) zodat er in de toekomst een herkenbare plek is voor melding en advisering rondom kindermishandeling.
- We gaan de functies Voogdij, Jeugdreclassering en de Kindertelefoon (boven)regionaal subsidiëren. We werken ernaar toe dat we aanbieders kunnen vragen hier een regionaal aanbod voor te doen. Daarvoor is het nodig om eerst de eerder benoemde wijze waarop de inkoop/subsidie trajecten gaan plaats vinden nader uit te werken.
- We bereiden een regionaal experiment of pilot voor met de onderdelen jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg. We maken hierbij gebruik van de opgedane ervaringen in het experiment in Raalte/Almelo.

Zorginhoud in relatie tot het onderwijs

- We formuleren in overleg met de samenwerkingsverbanden VO en PO en het MBO voorstellen over de samenhang tussen de op te stellen ondersteuningsplannen en de transformatie jeugdzorg. Als instrument gebruiken we hierbij de voorlopersaanpak Passend Onderwijs/Transitie Jeugdzorg (bijlage 2). We zijn ons bewust dat dit voor een deel van onze regio opgaat. Er zijn naast de betrokken samenwerkingsverbanden ook nog andere samenwerkingsverbanden operationeel in de regio IJsselland.
- We starten het gesprek met opleidingsinstituten over de invulling die zij kunnen geven aan de veranderde rol voor professionals. De transitie en transformatie zal een nieuwe manier van werken vragen van professionals. Hierin zijn de huidige en de toekomstige professionals te onderscheiden. De regio IJsselland wil de HBO instellingen in de regio IJssel-Vecht stimuleren en voeden in het (door)ontwikkelen van een curriculum dat aansluit bij de vraag naar de zogenaamde 'nieuwe professional'.
- We geven uitvoering aan het plan van aanpak van de voorlopersaanpak Passend Onderwijs/Transitie Jeugdzorg.

De verschillende (sub)werkgroepen die bovenstaande onderwerpen gaan uitwerken zullen niet allemaal tegelijk starten en ook het tempo zal verschillen. In de opdrachtomschrijvingen van de werkgroepen staat ook een planning per (sub)werkgroep opgenomen (bijlage 3).

2.2.3 organisatie

Regionale uitdaging is zorg en hulpverlening zodanig te organiseren dat deze elkaar niet overlapt, op elkaar aansluit en elkaar aanvult. Juist omdat lokaal en boven lokaal op elkaar aan moeten sluiten, is het hierbij van belang dat de samenwerkende gemeenten in de regio IJsselland duidelijke kaders aangeven. Kaders voor de organisatie tussen de

zorgaanbieders (o.a. samenwerking), kaders voor de interne organisatie van de aanbieders (bijv. volumeafspraken), maar ook voor de toekomstige organisatie van de samenwerking tussen de gemeenten zelf. Hier zal in eerste instantie de komende tijd door gemeenten inzet op gepleegd gaan worden. In de regionale samenwerking onderscheiden we drie niveaus van samenwerking. Het gaat om: kennisuitwisseling/afstemming, gezamenlijke inkoop op aanbod van zorg en sturing op bovenlokale functies. We gaan de verschillende mogelijkheden voor formalisering van samenwerking nader uitwerken.

2.2.4 financiën, contracten, overeenkomsten

Aspecten die noodzakelijk zijn om uit werken zijn de te kiezen financieringssystematiek, de wijze waarop en de mate waarin gemeenten samen financiële verantwoordelijkheid dragen, en de wijze waarop (financiële) afspraken met zorgaanbieders aangegaan en vastgelegd worden (budgetten, voorschotten, afrekeningen e.d.).

De provinciebrede werkgroep financiën heeft als opdracht de verschillende financieringsmogelijkheden zoals bestuurlijke aanbesteding en subsidiering tegen elkaar af te wegen. Bij de uitwerking van hun voorstellen ten aanzien van de financiering wordt gebruikt gemaakt van de (positieve) ervaringen die door de provincie Overijssel en anderen zijn opgedaan met verschillende financieringsvormen.

We werken er vervolgens naar toe om op termijn een financieel kader mee te kunnen geven bij de gesprekken met zorgaanbieders. We willen middelen vrijmaken voor preventie, vroegsignalering en versterking lokaal niveau. Hiervoor zal geld vrijgemaakt moeten worden binnen het huidige jeugdzorgbudget ten koste van zwaardere vormen van zorg. We willen hiermee een verschuiving van het budget in de interventieniveaus bewerkstelligen: meer licht (en dus goedkoper) en minder zwaar (dure zorg). We gaan we er vanuit dat het effectiever en efficiënter kan: we gaan anders werken en de ondersteuning zal korter en lichter zijn. Op basis hiervan zou aan de verschillende vormen van jeugdzorg en/of aan de verschillende zorgaanbieders een "budgetopdracht" meegegeven kunnen worden. Deze budgetopdracht kan pas gegeven worden wanneer er meer duidelijkheid is over de landelijke financieringskaders.

2.2.5 Burgerparticipatie en belangenbehartigers

De regio IJsselland vindt het belangrijk dat bij het vormgeven van de regionale visie op jeugdzorg en bij het vormgeven van het regionaal beleidskader belangenbehartigers (bijv. voor pleegzorgouders) en cliëntenraden met ons meedenken en participeren. We hebben daarom voor de zomer van 2012 de regionale visie toegelicht bij de WMO-raden uit de regio IJsselland. Tijdens deze bijeenkomst, waarbij alle WMO-raden uit de regio IJsselland waren vertegenwoordigd, zijn we met elkaar in gesprek geweest over de regionale visie op jeugdzorg. De bijeenkomst was enerzijds informerend van aard, maar ook de dialoog over jeugdzorg stond centraal. Gedurende de looptijd van onderliggend projectplan zullen we de cliëntenraden, belangenbehartigers en WMO-raden regelmatig informeren over de vormgeving en uitwerking van dit plan.

Het gaat daarbij niet alleen om de cliëntenraden van jeugdzorginstellingen, maar juist ook om cliëntenraden en jongerenraden van de meer preventieve voorzieningen. Ook

ouderraden van scholen behoren hiertoe. Dit heeft te maken met de beweging 'naar voren' die we willen maken. We willen niet alleen inbreng van kinderen/ jongeren en hun ouders die al gebruik maken van de huidige jeugdzorg, maar zoeken juist ook inbreng van gezinnen die (nog) niet gebruik maken van opvoed- en opgroeiondersteuning.

Maar we willen verder gaan dan de – gelukkig tegenwoordig goed georganiseerde – aandacht voor cliëntenbelangen in cliëntenraden, wmo-raden en ouder- en jongerenraden. De positie van de burger is een belangrijk onderwerp en staat daarom ook centraal in de regionale visie Opvoeden Versterken. Het is een belangrijk item bij het verder uitwerken van de kwaliteitseisen die we willen verbinden aan de verschillende opvoed- en opgroei interventies. We gaan uit van de burger die in zekere zin een 'collega' is van de professionals die ondersteuning bieden. Het legt de basis voor meer samenspel. Als burgers meer invloed hebben op de geboden ondersteuning, zullen zij daardoor meer vertrouwen hebben en meer tevreden zijn. Dit komt de resultaten ten goede. Hierover is in de zomer van 2012 boek 'Q4C: Cliënten actief met de kwaliteit van jeugdzorg' uitgekomen. Graag maken we gebruik van de ervaringen die daarin zijn opgenomen. Ook maken we graag gebruik van de ervaringen die de regionale instellingen hier al mee hebben opgedaan.

Vanuit het transitiebureau van de VNG wordt in een landelijke werkgroep ook aandacht besteed aan het onderwerp cliëntperspectief. Wij zullen dit vanuit onze regio met belangstelling volgen en waar mogelijk gebruik maken van de opbrengsten van de landelijke werkgroep. Daarnaast zijn we volgend in wat de nieuwe jeugdwet ons over cliëntparticipatie voorschrijft.

3 Projectorganisatie

3.1 Organisatiestructuur project TJ IJsselland

Tot de regionale samenwerking Transformatie Jeugdzorg IJsselland behoren de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. De H2O-gemeenten, zijnde Hattem, Heerde en Oldebroek beraden zich nog op een regio-keuze en beperken zich op dit moment nog tot de rol van "toehoorder". Deventer, dat ook tot de regio IJsselland behoort, heeft deels te maken met andere uitvoeringsinstanties en is in het kader van de stedendriehoek deels ook georiënteerd op Zutphen en Apeldoorn. Om die redenen heeft Deventer wat afstand genomen van de samenwerking. De organisatiestructuur van het project TJ regio IJsselland staat nader omschreven in bijlage 3.

3.2 Experimenten en pilots

Experimenten ambulante zorg

We willen graag alvast in de praktijk aan de slag met onze regionale visie en uitgangspunten. Zodoende willen we de transitie en transformatie van de jeugdzorg alvast handen en voeten geven. De provincie Overijssel stelt gemeenten in staat om te experimenteren. Verschillende gemeenten experimenteren inmiddels al met niet geïndiceerde ambulante zorg. Kennis en opgedane ervaringen wisselen we met elkaar uit en

benutten we bij de lopende nieuwe experimenten. Voor uitwisseling zijn de regionale studiedagen bij uitstek geschikt. Zodoende kunnen leerervaringen meegenomen worden bij de verdere regionale en lokale ontwikkelingen. Naast de provinciale mogelijkheden zoeken we ook experimenteerruimte binnen de AWBZ en zorgverzekeringswet.

Justitiële vormen van zorg

Daarnaast gaan we regionaal een experiment voorbereiden en uitvoeren omtrent de onderwerpen Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en pleegzorg. Hierbij maken we gebruik van de ervaringen die worden opgedaan in het experiment in Raalte. Ook het samengaan van het AMK en SHG kan resulteren in een experiment of pilot.

Kwaliteitsaanpak

Om de zorginhoudelijke cultuuromslag bij regionaal werkende instellingen meer handen en voeten te geven werken we regionaal aan een zogeheten 'kwaliteitsaanpak'. Binnen deze kwaliteitsaanpak willen we komen tot regiobrede innovatie binnen de regionale jeugdzorginstellingen en willen we werken aan de kwaliteit van het netwerk van regionale organisaties. De regio IJsselland wil met het ontwikkelen van een regionale kwaliteitsaanpak jeugdzorg onder meer invulling geven aan de regionale visie. Naast de kwaliteit van het netwerk en de innovatie binnen jeugdzorginstellingen komen inhoudelijke vraagstukken rond eenheid van taal en ontwikkeling vanuit het cliëntperspectief terug in de aanpak.

3.3 Wijze van financiering project TJ IJsselland

De transitie jeugdzorg wordt in de regio IJsselland vormgegeven aan de hand van het plan van aanpak transitie jeugdzorg IJsselland. Uit het projectplan blijkt dat de samenwerking gevolgen heeft voor de inzet van capaciteit en middelen. In lijn met de samenwerking binnen de regio IJsselland+ stellen gemeenten ambtelijke capaciteit ten behoeve van de samenwerking beschikbaar.

Daar bovenop is additionele capaciteit nodig om het proces te begeleiden in de vorm van projectleiding. Door de werkgroep communicatie is een communicatieplan opgesteld. De totale kosten voor 2012 werden begroot op 120.000 euro (zie bijlage 5). Ook voor de komende jaren zijn middelen voor communicatie nodig.

De gemeenten zijn overeengekomen bij te dragen aan de kosten van de regionale samenwerking. Voor 2012 was tot een verdeelmodel gekomen, waarbij elke gemeente 40% van haar lokale transitiebudget ten goede liet komen aan bovenstaande regionale transitiekosten.

Zoals aangegeven is de regio overeengekomen deze regionale kosten ten laste te brengen van de door het Rijk beschikbaar gestelde lokale incidentele middelen voor invoering jeugdzorg. Op basis van het bestuursakkoord stelt het Rijk 64 miljoen incidenteel beschikbaar voor de invoeringskosten van de decentralisatie van jeugdzorg. Dit bedrag is opgesplitst in 16 miljoen dat beschikbaar komt in 2012 en 48 miljoen voor het jaar 2013. Het Rijk, IPO en VNG hebben afspraken gemaakt over de verdeling van deze middelen. 10,5 Miljoen wordt in 2012 onder gemeenten uitgekeerd. De overige transitie-middelen gaan naar Provincies. De verdeling onder gemeenten is voor kleine gemeenten relatief gunstig: eenderde is een vast component, overige deel op basis van aantal jeugdigen per gemeente.

De regio IJsselland heeft in eerste instantie afspraken gemaakt over de inzet van één jaar: 1 januari 2012 – 1 januari 2013. Voor 2013 zullen nieuwe afspraken met de regio IJsselland gemaakt moeten worden voor voortzetting. Wanneer de verdeling van de landelijke transitiekosten voor 2013 bekend is gemaakt en ook een nieuwe regionale begroting is opgesteld voor 2013, wordt middels een verdeelmodel een voorstel gedaan voor het opnieuw verdelen van de regionale kosten.

3.4 Communicatie

In het regionaal communicatieplan TJ IJsselland (bijlage 5) staat beschreven hoe we communiceren, o.a. regionaal daar waar mogelijk, met: onder andere gemeenteraad, college, partners (instellingen), belangenbehartigers en burgers. Werkgroep 2 zorgt voor de uitvoering en monitoring van de regionale communicatie. Hierbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van interactieve media.

3.5 Planning en Evaluatie

In de opdrachtschrijvingen van de werkgroepen (bijlage 3) staat aangegeven wat de planning voor elke werkgroep is. Een provinciale werkgroep is een routekaart aan het uitwerken. Dit gebeurt in opdracht van het regionaal managersoverleg. In de routekaart staan de momenten opgenomen waarop beleidskaders, subsidieafspraken en financieringsmodellen klaar moeten zijn om op tijd gereed te zijn voor de transitie van de jeugdzorg. In dit 'spoorboekje' staan beoogde mijlpalen benoemd tot aan het van kracht worden van de nieuwe jeugdwet. Doelstelling hiervan is de voortgang van de transitie inzichtelijk te maken voor managers, bestuurders en andere betrokkenen. Wanneer deze routekaart klaar is vormt deze onderdeel van dit projectplan en worden, voor zover noodzakelijk, de planning van de werkgroepen, hiermee in lijn gebracht.

Daarnaast wordt vanuit het transitiebureau van de VNG gewerkt aan een landelijke jeugdstelemeter. Dit is een instrument dat de voortgang die gemeenten maken in het kader van de transitie van de jeugdzorg in kaart kan brengen. Het dient een eenvoudig online instrument te worden, dat gemeenten zoveel mogelijk zelf invullen en gebruiken.

Bijlage 1 Regionaal beleidskader Transformatie jeugdzorg

Datum: 8 juni 2012

Aan: Bestuurlijk overleg Transitie Jeugdzorg

Onderwerp: behandeling notitie werkgroep 3 in het bestuurlijk overleg van 5 juli aanstaande.

Bijgevoegd is de rapportage die is voorbereid door werkgroep 3. Hierin zijn de opmerkingen die gemaakt zijn tijdens het bestuurlijk overleg van 10 mei verwerkt. Daarnaast zijn enige tekstuele aanpassingen doorgevoerd die nodig waren als gevolg van het Lenteakkoord. Zo zijn de teksten die verwezen naar de Wwv en de bezuinigingen op passend onderwijs aangepast of verwijderd. De rapportage zoals die er nu ligt is dan ook de afronding van de werkzaamheden van werkgroep 3 tot nu toe. Het betreft een tussenresultaat; het antwoord op de ene vraag levert weer nieuwe of verdiepende vragen op, zo is onze ervaring.

Deze rapportage is besproken in het ambtelijk overleg van 19 juni 2012 en wordt nu aan het bestuurlijk overleg voorgelegd. Daarbij is ervoor gekozen een aantal beslispunten te formuleren over de zaken die in de notitie zijn uitgewerkt. Bij het formuleren van deze beslispunten hebben wij ervoor gekozen de uitgangspunten en het model niet opnieuw ter besluitvorming voor te leggen. Hierover is immers in een eerder bestuurlijk overleg al overeenstemming bereikt.

De beslispunten die nu voorgelegd worden hebben betrekking op de aspecten die nog niet eerder besluitvormend aan het bestuurlijk overleg zijn voorgelegd. Het gaat dan om: de verhouding lokaal vs regionaal, de relatie met passend onderwijs, de samenwerking met en tussen partners, de functie van Bureau Jeugdzorg, de formalisering van de regionale samenwerking en de wijze van financiering.

Voorgestelde beslispunten.

1. Ten aanzien van de verhouding lokaal vs regionaal.
  - a. Vast te stellen dat de activiteiten die in het schema op pp 8-9 benoemd staan onder universele preventie, selectieve preventie en lichte opvoedhulp (niveaus 1 t/m 3) behoren tot de lokale verantwoordelijkheid
  - b. Vast te stellen dat de activiteiten die in het schema op pp 8-9 benoemd staan onder niveaus 7 en hoger (boven)regionaal georganiseerd worden.
  - c. Werkgroep 3 te vragen om in overleg met de aanbieders te komen tot voorstellen over de niveaus 4, 5 en 6.

2. Ten aanzien van de relatie met Passend onderwijs.

In de gesprekken die op initiatief van werkgroep 3 gevoerd zijn met de coördinatoren van de samenwerkingsverbanden PO en VO is gebleken dat de voorbereiding van de invoering van passend onderwijs in de samenwerkingsverbanden op dit moment vooral is gericht op de organisatorisch aspecten en minder op de inhoudelijke vormgeving en samenhang met de transformatie Jeugdzorg. Vastgesteld is dat deze samenhang belangrijk is en dat deze verder uitgewerkt en versterkt moet worden. Op grond daarvan stellen wij voor:

- a. Werkgroep 3 te vragen in overleg met de samenwerkingsverbanden VO en PO voorstellen te formuleren over de samenhang van de op te stellen ondersteuningsplannen met de transformatie jeugdzorg.

3. Samenwerking met en tussen partners.

- a. Werkgroep 4 te vragen bij de uitwerking van hun voorstellen ten aanzien van de financiering gebruik te maken van de (positieve) ervaringen die door de provincie Overijssel en anderen zijn opgedaan met verschillende financieringsvormen.
4. Functies van Bureau jeugdzorg.
    - a. De functies Voogdij, Jeugdreclassering en de Kindertelefoon (boven)regionaal te subsidiëren;
    - b. Werkgroep 3 te laten onderzoeken of en in hoeverre het mogelijk en wenselijk is de functies van het advies en meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk geweld te combineren.
5. Formalisering van de samenwerking.

In de regionale samenwerking onderscheiden we drie niveaus van samenwerking. Het gaat om: Kennisuitwisseling/afstemming, gezamenlijke inkoop op aanbod van zorg en sturing op bovenlokale functies als voogdij, jeugdreclassering en de Kindertelefoon.

    - a. Werkgroep 3 te vragen verschillende mogelijkheden voor formalisering van deze samenwerkingsvormen nader uit te werken en voor het volgende bestuurlijk overleg hierover een voorstel voor te bereiden.
6. Wijze van financiering.

Werkgroep 4 te vragen de financieringsvormen bestuurlijke aanbesteding en subsidiëring verder uit te werken

Beleidskader transformatie Jeugdzorg.

---

hoe willen we dat de zorg voor jeugd er in onze gemeenten en in de regio er in op 1 januari 2015 uit ziet?

Inhoud

1. Transitie Jeugdzorg, aanpak in de regio IJsselland.....	19
2. Decentralisatie Jeugdzorg, aanleiding en samenhang.	20
3. Opdracht werkgroep 3 en besluitvorming tot nu toe.	21
4. Verhouding Lokaal/regionaal.....	5
5. Relatie passend onderwijs.....	25
6. Samenwerking met en tussen partners.	28
7. Expertise BJZO	29
8. Formaliseren samenwerking	31
9. Wijze van financiering	31

Transitie Jeugdzorg, aanpak in de regio IJsselland.

Met het oog op de transitie Jeugdzorg hebben de portefeuillehouders van de gemeenten in de Regio IJsselland een projectplan voor de transitie van de Jeugdzorg vastgesteld. Hierin wordt bestuurlijk en ambtelijk nauw samengewerkt met de provincie Overijssel.

Het projectplan gaat uit van 4 uitgangspunten. Dit zijn:

1. Opvoeden versterken

- Positief opvoeden;
- De zelfredzaamheid en de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen;
- Versterken van het gezinssysteem.

2. Het belang van een opvoedende leefomgeving

- Versterken van de sociale leefomgeving van het kind;
- Ouders en betekenisvolle volwassenen ('groot familie') in directe leefomgeving van het kind zijn essentieel.

3. Hulp in de directe leefomgeving

- Ondersteuning erbij halen voor zover nodig, in de sociale leefomgeving van het kind/gezin;
- Specialistische zorg ook in reguliere sociale leefomgeving van het kind/gezin inzetten;
- Constant appel op de plicht van ouders om hun eigen kind op te voeden;
- Ambulante zorg daar waar kan;
- Zorgcontinuüm: 'de weg terug bij voorbaat organiseren'.

4. Samenhangend aanbod

- Samenhang tussen domeinen;
- 1 gezin, 1 team, 1 plan en 1 hulpverlener;
- Doorlopende zorglijnen en duidelijke regievoering;
- Zorgcontinuüm realiseren: betekenisvolle volwassenen/jongeren en beroepskrachten erbij halen.

Voor de uitwerking van dit projectplan zijn er 4 werkgroepen ingesteld. In het projectplan zijn hun opdrachten beschreven, nl:

1. het opstellen van een startfoto
2. het organiseren van de communicatie;
3. het schetsen van een beeld van hoe de Jeugdzorg er in de toekomst uitziet;
4. het beschrijven van de wijze waarop de inkoop/subsidie zal plaatsvinden.

Decentralisatie Jeugdzorg, aanleiding en samenhang.

In het Regeerakkoord 2010 wordt geconstateerd dat er grote zorg bestaat over het functioneren van de jeugdzorg. Om te komen tot een effectiever werking van de Jeugdzorg wordt een stelselherziening doorgevoerd. Het Kabinet kondigde destijds aan dat de volgende maatregelen worden getroffen.

- Er komt één financieringssysteem voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd LVG (licht verstandelijk gehandicapten) en jeugd-ggz.
- Alle taken op het gebied van jeugdzorg worden gefaseerd overgeheveld naar de gemeenten.
- De Centra voor Jeugd en Gezin gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

De genoemde fasering bij de overdracht van taken bleek bij gemeenten en de zorginstellingen op weinig enthousiasme te kunnen rekenen. VNG en IPO hebben geadviseerd te kiezen voor één moment van overdracht van taken. Het lijkt erop dat dit advies wordt overgenomen.

Verwacht wordt dat het wetsvoorstel dat nodig is om de decentralisatie mogelijk te maken in december 2012 aan het parlement wordt aangeboden en dat daarin opgenomen wordt dat de transitie van de Jeugdzorg per 1 januari 2015 zijn beslag krijgt.

De Jeugdzorg is niet het enige beleidsterrein waarop gemeenten in de (nabije) toekomst meer taken en verantwoordelijkheden krijgen. Op meer terreinen wordt uitgegaan van de basisgedachte van het ondersteunen van mensen in hun eigen omgeving waarbij gebruik gemaakt wordt van hun eigen mogelijkheden en die van hun sociale netwerk. De focus moet daarbij liggen op wat mensen wel kunnen in plaats van hun onmogelijkheden. Er wordt niet langer gericht op het plaatsen van mensen in gespecialiseerde organisaties/instellingen, of het bieden van een bepaalde, gestandaardiseerde, manier van ondersteuning omdat de betreffende persoon nu eenmaal behoort tot een bepaalde doelgroep. Nee, er wordt veel meer gekeken naar wat mensen op individueel niveau aan ondersteuning nodig hebben om vervolgens op eigen kracht en met gebruikmaking van hun sociale omgeving zelfredzaam te kunnen zijn. Voor diegenen waarvoor (ook) specialistische hulp nodig is, wordt deze erbij gehaald. Deze specialistische hulp zal aanvullend en niet in plaats van de ondersteuning uit het sociale netwerk, worden ingezet.

Hoewel uitgegaan wordt van de eigen verantwoordelijkheid van mensen, willen wij de ogen niet sluiten voor de situaties waarin mensen deze verantwoordelijkheid – om welke reden dan ook- niet *kunnen* dragen. Voor dergelijke situaties moet de gemeentelijke vangnetfunctie voldoende waarborg geven.

Combinaties van maatregelen uit verschillende financieringsstromen kunnen het beleid effectiever maken en moeten de gevolgen van de bezuinigingen die gepaard gaan met deze overdracht van taken (deels) opvangen.

Eenzelfde gedachtegang steekt er achter de operatie Passend Onderwijs die de groei van het speciaal onderwijs moet beteugelen door meer kinderen in het regulier onderwijs op te vangen. Hier zijn het echter de schoolbesturen die aan kop staan en hebben de gemeenten formeel slechts een rol in het zoeken van de afstemming van het zorgaanbod o.a. middels het goedkeuren van de zorgplannen van schoolbesturen.

Het startpunt voor het formuleren van een methodisch kader voor de jeugd- en opvoedhulp ligt niet uitsluitend bij de wethouder van Onderwijs & Jeugdbeleid, maar bij het voltallige college van B&W. Jeugdbeleid richt zich daarbij op alle jeugdigen (en hun sociale context) en niet alleen op specifieke (kwetsbare) groepen. Positief jeugdbeleid verankert op een duurzame wijze het beleid op het terrein van de ruimtelijke ordening (ruimte om te spelen), het onderwijs (ruimte om te leren), sport (ruimte om te bewegen en te presteren), welzijn/vrijwilligerswerk (ruimte om te ontplooiën), arbeid (ruimte om te participeren), volkshuisvesting (ruimte om te wonen), zorg (ruimte voor ondersteuning) en veiligheid (ruimte om te experimenteren).

Opdracht werkgroep 3 en besluitvorming tot nu toe.

De derde werkgroep heeft de volgende opdracht gekregen.

maak een beschrijving van de inhoud van het aanbod op basis van vraagsturing. De genoemde uitgangspunten zijn hierbij de toetsstenen. De rol van de gemeente zoals benoemd bij het eerste thema is een belangrijk vertrekpunt. Het gaat om onder andere:

- Een samenhangende regionale zorgstructuur die aansluit bij de lokale zorgstructuren. Het onderzoek dat wordt uitgevoerd naar de effectiviteit van de regionale zorgstructuur zal hier onderdeel van zijn;
- Een beschrijving van een raamwerk van diensten/ondersteuning vertaald in kwaliteitseisen (denk aan certificering en inzet van evidenced based methodieken);
- Voorwaarden creëren voor een culturomslag, een samenhang/spreken van dezelfde taal van professionals in de regio. Dit betreft een concretisering van POPIJ/Triple P.
- De invulling die opleidingsinstellingen geven aan de veranderde rol voor professionals.

In oktober 2011 heeft deze werkgroep een inhoudelijk kader aan het bestuurlijk overleg voorgelegd. Het bestuurlijk overleg heeft hiermee ingestemd. Hiermee werd een deel van de opdracht afgerond.

Dit inhoudelijk kader is een vertaling van de geformuleerde uitgangspunten waarbij uit is gegaan van het praktisch scenario 'van denken naar doen'¹ dat is opgesteld door Peter Stam c.s. Om dit kader inzichtelijk te maken is dit vertaald in een schema.

---

¹ 'van denken naar doen', praktisch scenario, Peter Stam en Peter Paul Doodkorte, september 2011.

Het schema heeft nadrukkelijk de functie om de systematiek op een vereenvoudigde en overzichtelijke manier te presenteren. Het nadeel van een dergelijk schema kan zijn dat het lijkt alsof er een strikte scheiding tussen de niveaus ligt. Dit laatste kan leiden tot een te grote focus op categoriseren van problematiek. Dat is uitdrukkelijk niet de bedoeling zoals ook uit de gekozen uitgangspunten en de beschrijving mag blijken. De ondersteuningsvraag wordt in de praktijk als uitgangspunt genomen. Het schema helpt slechts om inzicht te krijgen in de toekomstige systematiek.

Er is een viertal punten dat weliswaar in abstracte zin in deze notitie van Stam wordt aangestipt maar waarvan is vastgesteld dat juist in het schema de verdieping duidelijk zichtbaar dient te zijn.

1. Te allen tijde is het sociale netwerk betrokken en speelt de fysieke leefomgeving een rol. Dit vertaalt zich in een constant aanwezig zijn van informeel netwerk en het opgroeien in een fysiek omgeving die stimuleert in talentontwikkeling en veilig opgroeien. *In het schema is dit vertaald in het toevoegen van een linker kolom langs alle interventies niveaus.*

2. We streven naar het verbinden van een aantal interventie niveaus zodat we daar waar mogelijk een generalistische CJG medewerker hebben die dé hulpverlener in het gezin. De wijze waarop de generalistische CJG medewerker daadwerkelijk vorm krijgt is een lokale verantwoordelijkheid. *In het schema is dit vertaald in samenvoegen interventies door middel van kleuren.*

3. Het interventie niveau 4 geeft een mogelijke stap van 'zorg er bij halen'. Binnen dit interventieniveau zal er in overleg met de aanbieders worden bepaald of het reëel is te verwachten dat deze zorg door de generalistische CJG medewerker geboden kan worden of dat het noodzakelijk is hiervoor een specialist in te schakelen. *In het schema is dit vertaald in een overlap in het beleggen van de uitvoering bij interventie niveau 4*

4. Bij alle interventie niveaus ligt de casusregie bij het CJG, dat wil zeggen een medewerker die onderdeel is van de CJG netwerkstructuur. Een Centrum voor Jeugd en Gezin vervult een centrale en coördinerende rol in het organiseren en toegankelijk maken van de zorg. Het kader geeft handvatten voor een doorontwikkeling van het CJG naar een stevige netwerkstructuur waar medewerkers vanuit een grondhouding die past bij de geformuleerde uitgangspunten hun ondersteuning en zorg bieden. Medewerkers van het CJG zijn in dit kader generalisten die de vaardigheid hebben om informatie en advies te bieden, maar ook lichte vormen van hulp te bieden en het casemanagement vorm te geven. Dit is het uitgangspunt van het model van Stam c.s., maar wij vinden het wenselijk dit ook in het schema te vertalen.

In het schema is dit vertaald in benoemen van de rol van casemanager bij interventie niveau 5, 6 en 7.

Daarmee komt het inhoudelijk kader er als volgt uit te zien.

Sociaal netwerk/informele ondersteuning/fysieke infrastructuur	Interventieniveau Positief Opgroeien	CJG-functies	Regionaal expertise centrum intensieve ondersteuning	Sector	Zorgvorm	Lokaal	Nader te bepale n	Regio- naal	Gespecialiseerde vormen van hulp (psychiatrie, verslavingszorg, etc.)
	Niveau 1 Universele preventie	Welzijn, beleid m.b.t. Pedagogische Civil Society, zelfhulpgroepen, vrijwilligerscircuit. Toegankelijkheid voorschoolse voorzieningen/onderwijs			JGZ, preventie, vroegsignalering	X			
	Niveau 2 Selectieve preventie	Adviesgesprekken met ouders, ouderavonden, selectieve voorlichting.			JGZ, preventie, vroegsignalering Indicatie en toeleiding Zorg, AMK Ambulant PGB	X X X		X	
	Niveau 3 Lichte opvoedhulp	Lichte opvoedhulp Korte oudertraining of kortdurende interventies (tot vijf maal).			Ambulant Ambulant	X X			
	Niveau 4 Intensieve opvoedhulp	Langdurig laagfrequente hulp en casemanagement. Begeleiding individueel of in groepen.	Gespecialiseerde kort durende interventies of trainingen.		Behandeling en begeleiding		X		

Niveau 5 Specialistische opvoedhulp	Lokale casuscoördinatie	Gespecialiseerde oudertraining en behandeling (tot vijftwintig maal ambulantly).		Behandeling en begeleiding		X		
Niveau 6 Specialistische intensieve opvoedhulp	Lokale casuscoördinatie	Multiprobleeminter- venties (meerdere malen per week/ meer dan twintig maal)		Orthopedagogische behandelcentra		X		
Niveaus 7 en hoger	Lokale casuscoördinatie	Excluderende vormen van hulpverlening (dagbehandeling, pleegzorg, residentie, etc.)		Pleegzorg Verblijf deel-/voltijd Crisisopvang Verblijf deel-/voltijd			X X X X X X X	

Na het vaststellen van dit model, resteerden er nog een aantal uit te werken aspecten. Het betreft hier:

- De verhouding tussen activiteiten die lokaal en regionaal worden georganiseerd waarbij rekening gehouden moet worden met wat hierover landelijk (dwingend) voorgeschreven is en/of wordt. Voorbeelden hiervan zijn de eisen ten aanzien van de organisatie van jeugdbescherming/jeugdreclassering.
- Relatie passend onderwijs: consequenties en rol gemeente.
- Welke visie hebben de gemeenten ten aanzien van samenwerking met en tussen partners.
- Welke expertise die nu aanwezig is bij BJZO moet geborgd worden en hoe?
- Formalisering samenwerking: scenario's van mogelijke samenwerking
- Wijze financiering: input voor/vragen aan werkgroep 4

Deze aspecten worden hieronder uitgewerkt.

Verhouding Lokaal/regionaal.

Met betrekking tot verantwoordelijkheden die de gemeenten in het kader van de transitie gaan krijgen, hebben de regiogemeenten besloten dat in de uitwerking "lokaal wat lokaal kan" en "regionaal wat een meerwaarde biedt" uitgangspunt vormen. Om zowel lokaal als regionaal met de uitwerking verder te kunnen, is het wenselijk dat nu reeds op hoofdlijnen bepaald wordt wat lokaal opgepakt gaat worden en wat in regionaal verband. Onder regionaal wordt in dit kader alles verstaan wat niet lokaal kan, dus ook de vormen van zorg die alleen bovenregionaal worden aangeboden.

Lokaal zullen wij ons richten op de invulling van de toekomstige taak van de betekenisvolle volwassenen c.q. generalisten van de Centra voor Jeugd en Gezin conform de regionale visie. Met de 'betekenisvolle volwassenen' worden die volwassenen bedoeld die met kinderen/ jongeren werken op professionele of vrijwillige basis (bv. leerkrachten, mensen die in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven werkzaam zijn en sporttrainers). Volgens deze visie (principe van positief opvoeden) verwachten wij van deze volwassenen een positieve benadering van de kinderen en het vroegtijdig signaleren en bespreekbaar maken van afwijkend gedrag/problemen met ouders, hun sociale leefomgeving (vanuit de eigen kracht gedachte) en zo nodig de professionals in de zorg erbij te halen.

Lokale autonomie wil echter niet zeggen dat er geen reden is om over de lokale uitwerking in regionaal verband informatie uit te wisselen en daar waar nodig zaken af te stemmen. Verwacht moet worden dat zeker in de eerste fase na de transitie er noodzaak tot verdere afstemming zal zijn. Hoe gedegen de voorbereiding van de transformatie ook wordt vormgegeven, in de praktijk zullen altijd situaties ontstaan die niet voorzien waren en die van tijd tot tijd ook tot nadere bestuurlijke afspraken leiden.

De vraag naar de zorg binnen een gemeente is afhankelijk van de omvang van de doelgroep en dus van de omvang van de gemeente. Hoe kleiner de gemeente en dus hoe kleiner de doelgroep, hoe minder

vaak er een beroep zal worden gedaan op m.n. de specifiekere vormen van zorg. Voor gemeenten is het onmogelijk en onbetaalbaar om alle vormen van zorg “op voorraad te hebben”. Door samen op te trekken kunnen gemeenten gezamenlijk zorg “inkopen” zodat deze voor alle gemeenten “uit voorraad leverbaar is”.

Regionale samenwerking houdt meer in dan gezamenlijk inkopen, in deze paragraaf beperken we ons echter wel tot de inkoop van zorg. Inkoop wil in deze zeggen dat de gemeenten vooraf gezamenlijk met aanbieders afspraken maken over de levering van zorg (kwaliteitsafspraken). Deze afspraken zorgen voor een goede afstemming van de vraag en het zorgaanbod, met andere woorden, de mensen krijgen de zorg die zij echt nodig hebben. We doen dit vanuit het principe ‘positief opvoeden’ zoals beschreven in de tweede alinea van dit hoofdstuk. Hierdoor komen de huidige nulde- en eerstelijns zorg meer in beeld.

Aanbieders van zorg zullen vooral de zorg willen aanbieden waarvan ze zeker zijn dat deze ook wordt afgenomen. Bij voorkeur willen zij vooraf dan ook een zekere garantie hebben dat de zorg voor een belangrijk deel wordt afgenomen. Door het bieden van gezamenlijke garanties, halen de gemeenten deels het risico bij de aanbieders weg en kunnen ze hierdoor wellicht een scherpere prijs bedingen.

Voor sommige vormen van zorg zal het gewenste volume of de specifieke inpassing in de lokale structuur zodanig zijn dat gemeenten hier zelfstandig vorm en inhoud aan kunnen geven: lokaal wat lokaal kan. Dit neemt niet weg dat twee of meer gemeenten er zelf voor kunnen kiezen om ook deze vormen van zorg gezamenlijk in te kopen.

Voor sommige vormen van zorg is de verwachting dat het rijk instructies zal geven m.b.t. de kwaliteit of condities waarmee en waaronder deze moet worden aangeboden. Dit zal zijn op de zorg die op basis van een gerechtelijke uitspraak moet worden geboden: jeugdbescherming en jeugdreclassering. Verwachting is niet dat gemeenten hieraan zelfstandig uitvoering mogen gaan geven en dus gebonden zullen worden aan regionale samenwerking.

In het schema op de pagina's 7 en 8 is aangegeven wat de gemeenten in de regio IJsselland op lokaal niveau verder gaan uitwerken en implementeren en wat regionaal wordt opgepakt.

De bedoeling is dat de tabel richting aangeeft, indien deze nog niet duidelijk is, kunnen (meer) zorgvormen onder “nader te bepalen” geplaatst worden. Op basis van nadere informatie en uitwerking kan dan in een later stadium bepaald worden of deze lokaal of regionaal opgepakt worden.

Relatie passend onderwijs².

Invoering Passend Onderwijs: Voor elke leerling kansen op de beste ontwikkeling.

Op 1 augustus 2014 wordt Passend Onderwijs ingevoerd. Kern is dat voor elke leerling de kansen op de beste ontwikkeling centraal staan. Dus niet kijken naar de problemen, maar naar de mogelijkheden. Passend Onderwijs moet een halt toeroepen aan de onstuimige groei van het aantal zorgleerlingen. In de periode van 2003 tot 2009 groeide het aantal met 15% van 231.000 naar 266.000, waarvan het aantal leerlingen met de indicatie zware zorg in deze periode zelfs groeide met 65% van 65.000 naar 107.000. Ook binnen het onderwijs leeft de overtuiging dat het zo niet verder kan.

De belangrijkste wijziging is dat scholen de zorgplicht krijgen om een passende onderwijsplek voor ieder kind te realiseren. Dit betekent dat ouders vrij zijn in de schoolkeuze en dat het aan de school is om, eventueel met aanpassingen of extra begeleiding, voor de leerling een passend onderwijsaanbod te realiseren. Als dit binnen de gekozen school niet lukt, dan moet de school in overleg met de ouders binnen de regio een wel passend onderwijsaanbod realiseren. In principe geldt de zorgplicht voor alle leerlingen, in de praktijk zal van scholen vooral een extra inspanning gevraagd worden voor de zogenaamde 'zorgleerlingen'.

Gemeenten hebben geen formele rol in de totstandkoming van de zorgprofielen van scholen terwijl dit wel gevolgen kan hebben voor de aard en de omvang van de benodigde hulpverlening. De samenhang tussen passend onderwijs en de transformatie van de jeugdzorg zoals die op landelijk niveau wordt aangestuurd is in dit opzicht niet voldoende. Deze samenhang moet daarom op lokaal/regionaal niveau worden aangebracht.

Aan de hand van gesprekken met de coördinatoren van de samenwerkingsverbanden PO en VO stellen we vast dat schoolbesturen nog erg bezig zijn met de organisatorische consequenties van de invoering van Passend Onderwijs. Binnen de samenwerkingsverbanden is er daardoor nog weinig aandacht voor de inhoudelijke invulling en de samenhang met de transformatie van de Jeugdzorg. Gezien de samenhang van Passend Onderwijs met de in deze notitie beschreven ontwikkelingen, adviseren wij de periode augustus 2012 - augustus 2013 te gebruiken om deze inhoudelijke samenhang uit te werken. Ook hierbij is weer de vraag aan de orde wat lokaal en wat bovenlokaal moet worden georganiseerd

Gevolgen voor de gemeente

Passend Onderwijs lijkt vooral een zaak te zijn van het onderwijs zelf, maar ook gemeenten krijgen te maken met de gevolgen van de invoering.

Daarom is een goede afstemming tussen gemeente en het onderwijs van groot belang.

De VNG heeft het volgende mogelijke risico's/gevolgen voor gemeenten benoemd:

---

² Door de focus op de samenhang van de wijzigingen als gevolg van Passend Onderwijs en de Transformatie jeugdzorg, kan de indruk ontstaan dat de voorschoolse voorzieningen en het vervolgonderwijs (waaronder MBO) vergeten zijn. Dat is niet het geval. Een van de uitgangspunten van het toekomstig model is het samenhangende aanbod. Daar zijn alle onderwijsvormen en de voorschoolse voorzieningen integraal onderdeel van.

De gevolgen voor het leerlingenvervoer: de keuzevrijheid van ouders heeft gevolgen voor het beroep op het leerlingenvervoer. Onduidelijk is nog of dit een positief of negatief effect zal hebben op de middelen die we als gemeente hiervoor jaarlijks in moeten zetten.

De gevolgen voor de onderwijshuisvesting: de verdeling van de leerlingen over de verschillende scholen zal gaan veranderen. Dit heeft gevolgen voor de onderwijshuisvesting, het is bijvoorbeeld mogelijk dat schoolgebouwen moeten worden aangepast voor (een beperkt aantal) leerlingen in een rolstoel.

De indeling van de regio's voor de samenwerkingsverbanden: dit wordt gemeente overstijgend geregeld en is voor het primair en het voortgezet onderwijs niet gelijk. Ook is er geen aansturing vanuit het rijk op complete overlap de regio's in het kader van de transitie Jeugdzorg.

De aansluiting van de Wet Passend Onderwijs op het decentralisatieproces in de jeugdzorg: het tijdsfad van beide transities is niet afgestemd en lopen niet gelijktijdig. Het risico is aanwezig dat vanuit het passend onderwijs expertise verloren gaat die mogelijk vanuit de transitie jeugdzorg hard nodig kan zijn.

Begeleiding AWBZ in het onderwijs en beëindigen compensatieregeling AWBZ: het recht op begeleiding vervalt. In de plaats komt een compensatie regeling vanuit de WMO. Dit kan betekenen dat er voor kinderen een generieke voorziening/begeleiding van toepassing wordt in de toekomst daar waar nu vanuit een PGB middelen in de school ingezet kunnen worden.

De gevolgen voor het aantal thuiszitters (gemeentelijke leerplichtbeleid en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten): passend onderwijs beoogd minder/geen thuiszitters (scholen hebben immer zorgplicht).

Voor de gemeente zijn de volgende opgaven te benoemen:

1. Doel is zorg te dragen voor duidelijke en snelle verbindingen tussen de zorgstructuren binnen het onderwijs en de zorgstructuur waar de gemeente verantwoordelijk voor is en ervoor te zorgen dat de inzet van zorg integraal op elkaar wordt afgestemd.
2. Om die reden is het wenselijk dat onderwijs en gemeente gezamenlijk constateren dat ze een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben m.b.t. de zorg voor jongeren en de gezinnen van deze jongeren.
3. Wenselijk is dat onderwijs en gemeente gezamenlijk constateren dat het om die reden belangrijk is dat de invoering van Passend Onderwijs en de transitie jeugdzorg op elkaar afgestemd worden en vraagt om een gezamenlijke visie op opgroeien en opvoeden in de betreffende gemeente en de rol van het onderwijs hierbij.
4. Op basis van het voorgaande gezamenlijk een document opstellen waarin uitgangspunten, de wederzijdse verplichtingen en verwachtingen alsmede de verbidingsstructuur op hoofdlijnen wordt vastgelegd en dit document bestuurlijk vaststellen. (de voorlopers aanpak biedt hiervoor mogelijkheden).
5. Vervolgens het uitwerken van dit document in actiepunten zoals integraal indiceren/toeleiden en ontwikkelen van onderwijs/ondersteunings/zorg arrangementen.

Samenwerking met en tussen partners.

Naast de samenwerking met het onderwijs in het kader van de invulling van passend onderwijs, liggen er vragen over hoe de relatie tussen gemeenten en de professionele organisaties wordt vormgegeven en wat dit betekent voor de relatie die deze instellingen met de gemeenten en/of elkaar hebben.

Als de gemeenten in de toekomst verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg, moeten zij afspraken met aanbieders maken over de zorg die geleverd wordt en de prijs die daarvoor geldt. Het is daarbij gewenst dat er een relatie ontstaat waarin gemeenten met zo min mogelijk partners afspraken moeten maken. Dit komt de overzichtelijkheid en de duidelijkheid van de relatie tussen gemeente als opdrachtgever en de professionele instellingen als opdrachtnemer ten goede en voorkomt dat er overlappende of juist niet op elkaar aansluitende afspraken zijn met verschillende organisaties.

Dat stelt aan de aanbieders wel de eisen aan de samenwerking onderling en binnen de professionele instellingen. Zij zullen onderling afspraken moeten maken over hoe zij gezamenlijk de door de gemeente(n) gewenste resultaten kunnen behalen.

Daarnaast is het gewenst dat de gemeente zich nadrukkelijk concentreert op het bepalen van de resultaten van de jeugdzorg (het wat). De reden hiervoor is enerzijds dat van professionele instellingen verwacht mag worden dat zij beter in staat zijn te bepalen hoe resultaten behaald worden; dat is immers hun primaire taak. Ook de instellingen die betrokken zijn bij de voorbereiding van deze notitie, geven aan dat zij het gewenst vinden dat zij de verantwoordelijkheid en ruimte krijgen om de inhoud van de hulpverlening vorm te geven.

Een aantal betrokken partijen realiseert zich dat daarbij de organisatiebelangen niet altijd dezelfde zijn als de belangen voor een effectieve en efficiënte organisatie van de zorg voor jeugdigen in de situatie na de transformatie. Dit is een gegeven, maar duidelijk is dat het belang van jeugdigen hierbij voor gaat. Daarbij komt dat van deze organisaties ook verwacht mag worden dat zij anticiperen op de komende veranderingen.

Zowel vanuit de visie, de effectiviteit van hulpverlening en vanuit financiële overwegingen is het van belang dat er gekozen wordt voor tijdige hulpverlening/ondersteuning. De gedachte daarbij is dat lichte vormen van ondersteuning of hulpverlening vaak effectiever zijn dan wachten tot het probleem zodanig gegroeid is dat de indicatie uitwijst dat gespecialiseerde hulp noodzakelijk is.

Dat betekent dat in de afspraken die met aanbieders worden gemaakt over aanbod en financiering er ook een prikkel moet zijn om voornamelijk te richten op deze lichte vormen van hulpverlening.

De provincie Overijssel hanteert sinds 1-1-2011 het systeem van trajectfinanciering. Hiermee wordt invulling gegeven aan de hiervoor beschreven uitgangspunten. Wij stellen vast de huidige organisatie van de (provinciaal gefinancierde) jeugdzorg wezenlijk anders is dan de toekomstige situatie waarin de gemeenten de financiering verzorgen. Wel vinden wij het van belang dat de ervaringen die het systeem van trajectfinanciering hebben opgeleverd worden verkend bij de voorstellen die werkgroep 4 zal doen ten aanzien van de verhouding met en tussen aanbieders.

Expertise BJZO

Op dit moment zijn binnen de Bureaus Jeugdzorg de volgende taken te onderscheiden: toeleiding naar zorgaanbod, Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), (gezins)voogdij en jeugdreclassering.

In het kader van de transitie jeugdzorg verdwijnt de indicatie door Bureau Jeugdzorg en wordt de verantwoordelijkheid voor de overige drie taken aan de gemeenten overgedragen. Met betrekking tot het AMK ligt er het advies om dit niet lokaal, maar bovenlokaal vorm te geven. Voogdij en jeugdreclassering

vormen het zogenaamde gedwongen kader, trajecten waarbij bijna altijd een uitspraak van de rechter van toepassing is (er zijn ook ouders die vrijwillig voor voogdij kiezen). Verwachting is dat ten aanzien van deze twee taken de gemeenten niet de volledige vrijheid zullen krijgen, maar dat de rijksoverheid de gemeenten bepaalde richtlijnen (kwaliteitscriteria, prestatie indicatoren) zal meegeven. Onduidelijk is nog hoever deze richtlijnen zullen gaan en dus ook of deze iets zullen bepalen m.b.t. een eventuele monopoliepositie en de organisatorische inpassing. Er wordt door de landelijke overheid geen uitzonderingspositie in stand gehouden voor specifieke doelgroepen.

Toeleiding naar zorgaanbod

Op dit moment vormt Bzjo de toegang tot de tweedelijns jeugdzorg. Na aanmelding bepaalt Bzjo op basis van de beschikbare informatie en eigen onderzoek (analyse en screening) de “zorgbehoefte”. De zorgbehoefte wordt vervolgens omgezet in een passend zorgaanbod.

Na de transitie moeten de CJG's gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg. Ongeacht de wijze waarop gemeenten hun CJG organiseren, komt er een moment dat samen met de ouders/jongere bepaald wordt welke passende ondersteuning de jongere en/of het gezin nodig heeft.

De medewerkers van de basispartners die op dit moment het CJG vormen zijn dan de generalisten die in staat zijn om één gezin, één plan te maken. Dit vraagt nog wel om een grote investering de komende jaren.

Namelijk, het bepalen van de in te zetten ondersteuning wordt straks voor gemeenten een cruciaal aspect, omdat het ook bepaalt welke kosten gemaakt gaan worden. Voor de gemeenten is het om die reden uiterst wenselijk dat hier mensen bij betrokken zijn met voldoende kennis en expertise. In de toekomst is het gewenst dat dit de generalistische CJG medewerker is. Op dit moment hebben de CJG medewerkers deze kennis en expertise nog onvoldoende. Afhankelijk van het belang dat een gemeente stelt aan diegenen die verantwoordelijk worden voor de weging van zorg/ondersteuning een onafhankelijke positie hebben, m.a.w. niet gebonden zijn aan een aanbieder van zorg, zullen hier lokale keuzes in gemaakt worden. In ons regionaal model kan een gemeente ervoor kiezen de weging in te zetten vanaf een bepaald interventieniveau. Zo is bij interventieniveau 5,6 en 7 meer deskundigheid nodig dan bij de interventieniveaus 2,3 en 4 waar nu al een generalistische CJG medewerker ingezet kan worden.

AMK, voogdij, jeugdreclassering en Kindertelefoon

Met betrekking tot deze taken heeft Bzjo de mensen met de benodigde kennis en expertise in huis. Het betreft hier specifieke en gespecialiseerde werkzaamheden waarvan wij ervan uitgaan dat deze op lokaal niveau onvoldoende vaak spelen om de kwaliteit op lokaal niveau te garanderen. Daarom stellen wij voor deze zaken –met uitzondering van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)- regionaal (of bovenregionaal) te beleggen. Om de relatie met het lokale niveau te optimaliseren verdient het de voorkeur om te werken met een of, indien nodig enkele, accounthouder(s) per gemeente of zelfs per wijk (afhankelijk van de grootte van de gemeente). Een dergelijke keuze betekent dat de deelnemende gemeenten zich committeren aan het betrekken van diensten van deze entiteit.

De reden om het AMK vooralsnog uit te zonderen ligt erin dat de functies van het AMK en het Steunpunt huiselijk geweld in elkaars verlengde liggen. Voordat een definitieve keus gemaakt wordt over het beleggen van de functie van het AMK, willen wij onderzocht hebben of en in hoeverre de functies van beide meldpunten elkaar overlappen en wat dat betekent voor de positie en organisatie van het AMK.

Daarbij vinden wij het van het grootste belang dat er ook in de toekomst een herkenbare plek is voor melding en advisering rondom kindermishandeling.

9. Formaliseren samenwerking

Op dit punt wordt er vanuit de VNG gewerkt aan een beschrijving van een aantal scenario's om de samenwerking tussen gemeenten in een regio te formaliseren.

Op basis van het geen wij hierover schreven op p. 11 e.v. stellen wij vast dat er 3 niveaus zijn waarop de samenwerking moet worden geformaliseerd. Het gaat dan om:

1. kennisuitwisseling/afstemming;
2. gezamenlijke inkoop op aanbod van zorg en
3. sturing op bovenlokale functies als voogdij, jeugdreclassering en de Kindertelefoon.

In kaart moet worden gebracht welke opties voor formaliseren van de samenwerking gebruikt kunnen worden en wat hun voor- en nadelen zijn in het licht van de hiervoor beschreven 3 niveaus.

Daarbij wordt opgemerkt dat de samenwerkingsvormen voldoende zekerheid moeten bieden om de zakelijke verhoudingen met elkaar en met de partners eenduidig te vast te leggen. Met andere woorden: er kan niet volstaan worden met het vastleggen van intenties. De te kiezen variant moet helder en zakelijk zijn.

10. Wijze van financiering

Er zijn drie mogelijkheden van het regionaal inkopen van de jeugdzorg:

- Klassiek Europees aanbesteden (privaatrecht);
- Bestuurlijk aanbesteden (privaatrecht?)
- Subsidiëren (publiekrecht).

Klassiek Europees aanbesteden

In de Europese aanbestedingswetgeving is de verplichting tot het volgen van de Europese aanbestedingsprocedure opgenomen. In bijlage 2A van de wet zijn de opdrachten/diensten aangegeven waarvoor deze verplichting geldt. Eveneens heeft de wetgever opdrachten/diensten specifiek uitgezonderd van de aanbestedingsverplichting (in bijlage 2B van de wet), tenzij de dienst gepaard gaat met een duidelijk grensoverschrijdend belang. Ondernemers uit andere lidstaten van de Europese Unie moeten dan die specifieke opdracht van de betreffende gemeente daadwerkelijk willen en kunnen uitvoeren.

De opdracht tot het verlenen van jeugdzorg valt onder de uitzonderingen. Bovendien laat de ervaring in de aanbestedingsprocedures voor hulp bij het huishoudens zien dat geen enkele ondernemer uit een andere lidstaat van de Europese Unie zich meldde. Het is een reële verwachting dat deze belangstelling er ook niet is vanuit de andere lidstaten voor uitvoering van de jeugdzorg. Hieruit concluderen wij dat de gemeenten niet verplicht zijn tot het volgen van de Europese aanbestedingsprocedure.

Bestuurlijke aanbesteden

Bestuurlijk aanbesteden is in 2009 bij het aanbesteden van de 'hulp bij het huishouden' ontwikkeld. Ten opzichte van het klassiek aanbesteden, stellen de gemeenten naast het bestek (de eisen) óók de tarieven vast. Elke zorgaanbieder die akkoord gaat met deze eisen en de tarieven mag deelnemen aan het contract. Hiermee is de kans groot dat de (grote) lokale/regionale aanbieders deelnemen. De

deelnemende zorgaanbieders van buiten de regio zorgen voor concurrentie op kwaliteit. En de cliënten krijgen keuzevrijheid in de zorgaanbieders.

Het bestuurlijk aanbesteden biedt de mogelijkheid om tijdens de aanbestedingsprocedure met elkaar te onderhandelen en te overleggen (niet toegestaan bij klassiek aanbesteden). Gemeenten en zorgaanbieders kunnen elkaars doelstellingen, percepties en belangen bespreekbaar maken waardoor zij de inhoudelijke, strategische en institutionele complexiteit die gepaard gaat met de transitie jeugdzorg, het hoofd bieden.

Subsidiëren

Het instrument 'subsidiëren' valt onder het Bestuursrecht en wordt slechts verleend op grond van een wettelijk voorschrift. Subsidie is 'een aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt, met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvragen, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten'.

Ook bij subsidiering kunnen de gemeenten vooraf in overleg met de zorginstellingen om te bepalen welke activiteiten onder welke voorwaarden de gemeenten zullen subsidiëren. In veel gevallen wordt aan de subsidiebeschikking een uitvoeringsovereenkomst gekoppeld om de uitvoeringsafspraken vast te leggen. Op dit moment hebben de gemeenten de meeste ervaring met deze vorm van inkoop.

Regionale voorkeur

In de regionale samenwerking zijn de regiogemeenten gestart met het overleg met de regionale zorgaanbieders over de mogelijke zorgvernieuwing die wij moeten doorvoeren met de transitie van de jeugdzorg. De voorkeur gaat er ook naar uit om dit voor het vervolg ook te doen om gezamenlijk tot een efficiënt, snel en op maat gericht zorgstelsel te realiseren. Hiervoor hebben de gemeenten de kennis en ervaring van de zorginstellingen nodig. Zoals al eerder geconstateerd is dit niet mogelijk bij klassiek aanbesteden.

Overigens is het zo dat de gesprekken die wij al met onze lokale en regionale aanbieders gevoerd hebben, zich niet verhouden tot een gelijke informatiepositie van alle aanbestedende partijen waarvan klassiek aanbesteden wordt uitgegaan. Deze keuze zou dus ook juridisch risicovol zijn.

Zowel bestuurlijk aanbesteden als subsidiering bieden deze mogelijkheid wel. Wij stellen dan ook voor werkgroep 4 te vragen de juridische mogelijkheden/verplichtingen en de voor- en nadelen van deze twee vormen inzichtelijk te maken en op basis hiervan met voorstellen te komen.

Bijlage 2 Plan van aanpak voorlopersaanpak regio IJsselland/Samenwerkingsverband IJssel-Vecht

Eind 2011 gaven de ministeries van OCW en VWS aan op zoek te zijn naar pioniers: schoolbesturen en gemeenten die in hun regio gezamenlijk voorop willen lopen in de afstemming van passend onderwijs en de transitie jeugdzorg. Vanuit de samenwerking die de gemeenten in de regio IJsselland inmiddels in het kader van de transitie jeugdzorg gestart waren, is contact gezocht met het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht, een samenwerkingsverband van schoolbesturen van scholen voor voortgezet onderwijs rond Zwolle. Geconstateerd werd dat er zeker voldoende draagvlak en ideeën waren om het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht samen met de regiogemeenten IJsselland voor de pioniersaanpak aan te melden.

Deze verkenning heeft geleid tot een aanvraag in het kader van de voorlopersaanpak bij de beide ministeries. Middels een brief, gedateerd 12 maart 2012, heeft men laten weten dat de aanvraag c.q. het voorstel positief beoordeeld is. De bedoeling is dat rond de zomervakantie 2012 een uitgewerkt voorstel bij de ministeries wordt ingeleverd, een voorstel dat door alle betrokken schoolbesturen en gemeenten ondertekend moet zijn. Besloten is het voorstel nader uit te werken in de vorm van dit plan van aanpak.

De betrokken partijen

De Regio IJsselland bestaat uit de gemeenten Kampen, Steenwijkerland, Staphorst, Zwartewaterland, Dalfsen, Ommen, Hardenberg, Wijhe-Olst, Raalte, Deventer, Hattem en Zwolle. In April 2011 hebben deze gemeenten besloten om ook in het kader van de transitie jeugdzorg één regio te vormen. Omdat jongeren uit de gemeenten Heerde en Oldebroek m.n. gebruik maken van voorzieningen voor jeugdzorg in de Regio IJsselland hebben deze gemeente besloten om zich, voorlopig als “toehoorder”, hierbij aan te sluiten.

Het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht is het samenwerkingsverband van VO-scholen rondom Zwolle. De aangesloten besturen zijn verantwoordelijk voor VO-scholen in de gemeenten Zwolle, Kampen, Raalte, Dronten, Zwartewaterland, Heerde, Olst-Wijhe, Hattem, Elburg, Oldebroek en Dalfsen. In het kader van passend onderwijs wordt het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht ook als het nieuwe samenwerkingsverband 23-05 gecontinueerd

De volgende schoolbesturen participeren in het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht:

Almere College
AOC De Groene Welle
Carmel College Salland
Christelijk College de Noordgouw
Greijdanus College
Landstede groep
OOZ (Openbaar Onderwijs Zwolle)

Het voorgaande laat zien dat VO-scholen uit gemeenten welke participeren in de regio IJsselvecht niet behoren tot andere samenwerkingsverbanden dan het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht. Binnen het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht participeren echter ook schoolbesturen met scholen in gemeenten die niet tot de regio IJsselland behoren.

De gemeenten Ommen en Hardenberg hebben aangegeven dat zij graag zouden zien dat ook het Samenwerkingsverband Ommen-Hardenberg en de schoolbesturen en scholen die daarin participeren deel gaan uitmaken de voorlopersaanpak en dit plan van aanpak. Gesprekken hierover worden inmiddels gevoerd.

Afgesproken is in ieder geval de ervaringen en opbrengsten van de voorlopersaanpak breed te delen, dus zowel met alle gemeenten als met andere samenwerkingsverbanden.

De voorlopersaanpak

Kinderen en jongeren verdienen de kansen om het beste uit zichzelf te halen, zich te ontplooiën en voorbereid te worden op participatie (naar vermogen) aan de maatschappij. We willen niet dat jongeren 'aan de kant staan'. De komende jaren vinden de transitie van de jeugdzorg en de invoering van passend onderwijs plaats. Inhoudelijk zijn die twee zaken onlosmakelijk met elkaar verbonden en om die reden is het wenselijk beide stelsels zoveel mogelijk gezamenlijk uit te werken.

De verantwoordelijkheid van schoolbesturen voor passend onderwijs en de (aanstaande) gemeentelijke verantwoordelijkheden voor oa. de jeugdzorg. De AWBZ-begeleiding en Werken naar vermogen raken sterk aan elkaar en zijn deels 'onontgonnen terrein'. Daarom willen VWS en OCW met een aantal schoolbesturen en gemeenten proefdraaien om in de praktijk uit te werken op welke wijze scholen en gemeenten samen tot een zo goed mogelijke integrale zorg voor hun jeugdigen kunnen komen.

Doelen van de voorlopersaanpak zijn:

'leren' op welke wijze scholen en gemeenten maximale synergie kunnen bereiken voor 'hun' jeugdigen; bevorderen dat gemeenten en schoolbesturen overall met elkaar samen gaan optrekken rond passend onderwijs en jeugdzorg.

Thema's

De ministeries hebben binnen de voorlopersaanpak een aantal brede thema's centraal gesteld. De regio IJsselland en het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht hebben ervoor gekozen de volgende twee thema's in de nadere uitwerking centraal te stellen:

integrale zorgtoewijzing en de organisatie daarvan;

het realiseren en versterken van combinatie-arrangementen van onderwijs en zorg (AWBZ en onderwijs, onderwijs en GGZ/gesloten jeugdzorg/JJI's, etc).

Hierbij zal aandacht voor de bestuurlijke vormgeving van het jeugdbeleid en voor antwoorden op vragen als: hoe wordt de samenwerking tussen gemeenten en schoolbesturen vormgegeven? Hoe om te gaan met verschillende regio-indelingen, welke bovenlokale samenwerking is noodzakelijk en welk proces wordt doorlopen om tot goede afstemming van zorgplannen van de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en gemeentelijke jeugdzorgplannen te komen?

Doel van de gezamenlijke aanpak IJsselland/IJssel-Vecht

Via een gezamenlijke aanpak willen we verbinding leggen tussen de verantwoordelijkheid die de scholen krijgen op grond van Passend Onderwijs en de verantwoordelijkheid die gemeenten krijgen op grond van de transitie jeugdzorg, met als doel om via een gezamenlijke en geïntegreerde aanpak ouders en kinderen efficiënt en effectief ondersteuning en hulp te bieden.

We willen dit doen door de realisering en implementatie van zogenaamde één-loketten, waartoe kinderen/ouders met ondersteuningsvragen zich kunnen wenden en waar in de analyse van de vraag en de beantwoording van de vraag een verbinding wordt gelegd tussen de ondersteuning op school en de ondersteuning thuis.

We zullen ons daarbij laten leiden door de visie "Opvoeden versterken" en de volgende daaraan gerelateerde uitgangspunten.

Opvoeden versterken

positief opvoeden: talent ontwikkeling van kinderen en gezinnen stimuleren, de focus ook nadrukkelijk op wat goed gaat in het opvoeden.

de zelfredzaamheid en de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen versterken

versterken van het gezinssysteem.
 Opvoeding richting goed burgerschap
 Ouderbetrokkenheid/ partnerschap versterken

Het belang van een opvoedende leefomgeving
 versterken van de sociale leefomgeving van kinderen en gezinnen
 ouders en betekenisvolle volwassenen ('groot familie') in directe leefomgeving van het kind zijn
 essentieel.

Hulp in de directe leefomgeving
 ondersteuning erbij halen, voor zover nodig, in de sociale leefomgeving van het kind/gezin.
 specialistische zorg ook in de reguliere sociale leefomgeving van het kind/gezin inzetten.
 constant appel op de plicht van ouders om hun eigen kind op te voeden.
 ambulante zorg daar waar kan.
 zorgcontinuüm: er zal geen gat vallen tussen verschillende vormen van zorg, financiering uit verschillende
 stelsels vormt geen belemmering.
 alle hulp is er op gericht om het kind weer in de sociale leefomgeving te laten functioneren.

Samenhangend aanbod
 samenhang tussen de domeinen thuis, school en vrijetijd: het spreken van een zelfde taal en voorkomen
 van conflicterende adviezen aan gezinnen
 1 gezin, 1 casus coördinator, 1 plan/perspectief
 doorlopende zorglijnen en duidelijke regievoering
 zorgcontinuüm realiseren: betekenisvolle volwassenen/jongeren en beroepskrachten erbij halen
 Projectresultaten
 De voorlopersaanpak moet, gelet op het doel, tot de volgende concrete resultaten leiden:
 een convenant waarin schoolbesturen en gemeenten de afstemming en samenwerking op het gebied van
 Passend Onderwijs en jeugdzorg vastleggen;
 een model op basis waarvan afzonderlijke schoolbesturen en afzonderlijke gemeenten op lokaal niveau
 afspraken over de inrichting en implementatie van één loket kunnen vastleggen;
 een aanbod om de schoolbesturen en gemeenten bij de inrichting en implementatie te ondersteunen, w.o.
 trainingsaanbod medewerkers.
 gezamenlijke afspraken met andere (zorg)aanbieders, o.a. in de vorm van een aantal combinatie-
 arrangementen;
 gezamenlijke afspraken met de provincie over experimenteerruimte c.q. experimenten voor de combinatie
 Passend Onderwijs en jeugdzorg;
 een gezamenlijk communicatieplan.
 De doelgroepen
 De doelgroepen van de voorlopersaanpak zijn in verschillende lagen in te delen:
 het bestuur van het Samenwerkingsverband VO IJssel/Vecht en gezamenlijke portefeuillehouders
 jeugdzorg van de gemeenten Regio IJsselland;
 de afzonderlijke besturen van de scholen die deel uitmaken van het Samenwerkingsverband VO IJssel-
 Vecht en de colleges van B&W van de gemeenten regio IJsselland;
 de directies/managers van de scholen, de ambtenaren jeugdzorg van de gemeenten en de coördinatoren
 van de CJG's;
 provincie Overijssel: bestuurlijk en ambtelijk;
 provincie Gelderland als toehoorder (behoefte hieraan moet nog worden gepeild);
 zorgaanbieders ;
 de betekenisvolle volwassenen: de professionals.

Zowel bij de scholen als de gemeenten wordt er vanuit gegaan dat de interne communicatie en afstemming, bijvoorbeeld met gemeenteraad, medezeggenschapraad of oudercommissie, een eigen verantwoordelijkheid is en geen onderdeel uitmaakt van de voorlopersaanpak.

Pilot

Gestart wordt met een pilot met vier scholen. Gedurende de looptijd van het project en met gebruikmaking van de opgedane ervaringen zal het aantal scholen geleidelijk uitgebreid worden. Voor de start is gekozen voor de volgende vier scholen:

Almere College Kampen

Carmel College Raalte

Thorbecke Scholengemeenschap en Thomas a Kempis te Zwolle

Voor deze vier scholen is gekozen omdat de voorlopersaanpak intensieve aandacht en inzet vraagt, zowel van directie, management als de werkvloer. De gekozen scholen zijn van adequate omvang, waardoor de organisatiestructuur "plat" is. Verwachting is dat daardoor de betrokkenheid van alle niveaus groot zal zijn en aanpassingen of bijstellingen betrekkelijk snel gerealiseerd kunnen worden. Ook de geografische spreiding heeft bij de keuze een rol gespeeld.

Indien het Samenwerkingsverband Ommen-Hardenberg bij de voorlopersaanpak aanhaakt, zal bezien worden of ook een school uit deze dit samenwerkingsverband als pilot toegevoegd kan worden.

Organisatorisch kader

Er zal een projectorganisatie opgezet worden, bestaande uit de volgende onderdelen.

Een stuurgroep bestaande uit twee bestuurders van het samenwerkingsverband en twee bestuurders betrokken bij de samenwerking op het terrein van de jeugdzorg binnen de Regio IJsselland. Namens het Samenwerkingsverband en de gemeenten is de stuurgroep bestuurlijk verantwoordelijk voor de voorlopersaanpak en de uitvoering van het plan van aanpak in dat kader. Tot de taak van de stuurgroep behoort ook het creëren en handhaven van voldoende draagvlak voor de voorlopersaanpak onder de achterban. De leden van de stuurgroep rapporteren aan respectievelijk het bestuursoverleg Samenwerkingsverband IJssel/Vecht en aan het bestuurlijk/ambtelijk overleg transformatie jeugdzorg Regio IJsselland.

Een projectteam, in eerste instantie bestaande uit de directeur van het Samenwerkingsverband VO IJssel-Vecht, een ambtelijk vertegenwoordiger van de provincie Overijssel, twee beleidsambtenaren vanuit de gemeenten Regio IJsselland en een secretaris. Op termijn zal het projectteam uitgebreid worden met één of meer projectleiders.

Het projectteam is binnen de kaders die de stuurgroep daarvoor stelt, verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan van aanpak. Het projectteam adviseert de stuurgroep, legt verantwoording af aan de stuurgroep en bewaakt namens de stuurgroep de voortgang.

Een klankbordgroep bestaande uit enkele leden vanuit het management-/directieniveau van de scholen, enkele CJG-coördinatoren en enkele leden namens (zorg)aanbieders. Taak van de klankbordgroep is meedenken, adviseren en reflecteren, zowel gevraagd als ongevraagd.

Incidenteel zullen er bijeenkomsten georganiseerd worden over diverse onderwerpen en voor diverse gremia. Indien nodig zullen hier ook mensen vanuit de uitvoering voor uitgenodigd worden

Projectperiode, deelresultaten en tijdspad

april/mei 2012 opstellen plan van aanpak

juni/juli/augustus 2012 vaststellen plan van aanpak door de schoolbesturen en de gemeenten, ondertekening preambule

september 2012 invulling organisatorisch kader, w.o. projectteam,

klankbordgroep en werkgroepen

september 2012	werkconferentie
oktober 2012	het projectteam stelt de begroting voor 2013 en 2014 op en biedt dit de stuurgroep aan
najaar 2012	ontwikkeling en start experimenten
begin 2013	concept-convenant en concept-communicatieplan
voorjaar 2013	ondertekening convenant en vaststellen communicatieplan
tweede kwartaal 2013	oplevering implementatiemodel
na zomer 2013	ondersteuningsaanbod beschikbaar
najaar 2013	lokale afspraken op basis van implementatiemodel
eind 2013	voorbereiding implementatie lokaal
begin 2014	eerste loketten operationeel
najaar 2014	evaluatie en afronding

Het voorgaande betekent een projectperiode van 1 juli 2012 tot 1 januari 2015.

Financiën

Op dit moment is er nog weinig te zeggen over de kosten van het project en de wijze waarop deze gedekt kunnen worden. Voorgesteld wordt de inzet tot 1 januari 2013 vanuit zowel het Samenwerkingsverband als de gemeenten te dekken vanuit de bestaande mogelijkheden en middelen. Dit betreft deze periode m.n. personele inzet.

Met de provincie Overijssel zal in overleg getreden worden om te bezien of experimenteerruimte c.q. experimenten mede gefinancierd kunnen worden met een financiële inbreng vanuit de experimenteermogelijkheden die de provincie in het kader van de transitie jeugdbeleid biedt.

Najaar 2012 zal door het projectteam een begroting voor 2013 en 2014 opgesteld en aan de stuurgroep aangeboden worden

Communicatie

Er zal een communicatieplan opgesteld worden. Zoveel mogelijk zal gebruik gemaakt worden van de communicatie-instrumenten die in het kader van de regionale aanpak transformatie jeugdzorg IJsselland ontwikkeld en/of ingezet worden.

Doorontwikkeling

De voorlopersaanpak richt zich op gemeenten en scholen voor primair en/of voortgezet onderwijs. Zowel in het PO als in het VO moeten in het kader van Passend Onderwijs nieuwe samenwerkingsverbanden gevormd worden. Voor het VO blijft het nieuwe samenwerkingsverband dezelfde samenstelling en omvang houden als het huidige Samenwerkingsverband IJssel-Vecht. Om die reden hebben de gemeenten die behoren tot de Regio IJsselland en de schoolbesturen die deel uitmaken van het Samenwerkingsverband IJssel-Vecht besloten gezamenlijk een aanvraag in het kader van de voorlopersaanpak in te dienen.

Passend Onderwijs blijft echter niet beperkt tot PO en VO, ook het MBO krijgt hiermee te maken. Om die reden zal na de start van het project contact gezocht worden met de instellingen voor MBO-onderwijs om te bezien of de voorlopersaanpak tot hen uitgebreid kan worden.

Evaluatie

Najaar 2014 zal er een eindevaluatie plaatsvinden. Over tussen- en of deelevaluaties, bijvoorbeeld met betrekking tot experimenten, zullen nog nadere afspraken gemaakt en vastgelegd worden.

Bijlage 3 Opdrachten werkgroepen

De projectorganisatie transformatie IJsselland kent een bestuurlijk overleg en voorbereidend daarop een ambtelijk overleg. Het bestuurlijk overleg wordt voorgezeten door wethouder Filip van As van de gemeente Zwolle en heeft de taak tot regionale besluiten te komen toewerkend naar de transitie van de jeugdzorg. Daarnaast bewaakt het bestuurlijk overleg de voortgang van de werkgroepen en onderliggend projectplan.

Er zijn verschillende werkgroepen met ieder een eigen opdracht en looptijd. De verbinding tussen de werkgroepen en het ambtelijk/bestuurlijk overleg wordt door de regiocoördinator verzorgd. Ter voorbereiding op het bestuurlijk overleg is er een bestuurlijk trekkersoverleg waarin de bestuurlijke trekkers van de werkgroepen bijeen komen. Het doel van dit trekkersoverleg is het monitoren van de voortgang in de periodes tussen de bestuurlijke overleggen. De indeling in werkgroepen alsmede de werkgroepopdrachten in de projectorganisatie 2012-2016 staan beschreven in deze bijlage.

De werkgroep die voorstellen uitwerkt omtrent zorginhoud, werkgroep 3, kent een dusdanige intensieve opdracht dat deze werkgroep zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt verbreed. Van de leden van deze werkgroep wordt meer verwacht dan van de leden van de andere werkgroepen. Daar waar bij de andere werkgroepen de vergaderfrequentie en de gevraagde inzet wat lager kan zijn, is voor deze werkgroep de intensiteit hoger.

Nieuw is dat binnen deze werkgroep gewerkt gaat worden met subwerkgroepen. Deze subwerkgroepen worden aan deelaspecten gekoppeld en zullen veelal van tijdelijke aard zijn. In deze subwerkgroepen kunnen ook bestuurders en ambtenaren van gemeenten die niet in werkgroep 3 zitten participeren. Ook kunnen er deskundigen aan toegevoegd worden, zowel vanuit gemeenten als vanuit het veld. Met name vanwege het tijdelijk karakter van deze subwerkgroepen is de tijdsinvestering hiermee te overzien. Voorkomen moet worden dat werkgroep 3 een te grote overlap krijgt met de plenaire vergadering. Wanneer dit het geval lijkt, zal de projectstructuur moeten worden herzien.

De vergaderdata van de bestuurlijke en ambtelijke overleggen, evenals de vergaderdata van de verschillende (sub)werkgroepen, is opgenomen als bijlage 4 bij dit projectplan. Hierin zijn tevens de bestuurlijke en ambtelijke studiedagen opgenomen. De ambtelijke studiedagen in 2011/2012 alsmede het bestuurlijk/ambtelijk werkbezoek in mei 2012 werden gewaardeerd. Om aan deze zinvolle uitwisseling van kennis en ervaring ruimte te geven zijn een aantal regionale studiedagen opgenomen.

Opdrachten, indeling en planning werkgroepen

Werkgroep	1 Feiten en cijfers
Onderwerp	Jeugd-ggz en lvg-cijfers en onderwijszorg
Opdracht	a. Het huidige volume van de jeugdzorg beter in beeld brengen. De startfoto geeft reeds inzicht in Provinciale jeugdzorg-cijfers, maar nog niet in de omvang van de jeugd-LVB en jeugd-GGZ doelgroep. De werkgroep doet hier opnieuw een uitvraag naar.
Bestuurlijk trekker	Wethouder gemeente Hattem: Dhr. Borst
Ambtelijke trekker	Said Satyane, gemeente Hattem
Werkgroepleden	Jessica Hoogland, gemeente Olst-Wijhe Thijs Jan van der Veen, gemeente Zwolle Pascal Offenbergh, Provincie Overijssel Jaco Zandhuis, Provincie Overijssel
Planning	Januari 2013- juni 2013

Werkgroep	2 Communicatie
Onderwerp	Communicatie en cliëntparticipatie
Opdracht	Werkgroep 2 zorgt voor de advisering, uitvoering en monitoring van de regionale communicatie. Hierbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van digitale en interactieve media. Werkgroep 2 adviseert tevens over de uitvoering van de cliëntparticipatie en over de burgerparticipatie.
Bestuurlijk trekker	Wethouder gemeente Dalfsen, Dhr. Von Martels
Ambtelijke trekker	Jurgen Goeier, gemeente Dalfsen
Werkgroepleden	Nynke Arendz, gemeente Steenwijkerland Danielle Spronk, gemeente Staphorst (Teun van Noorloos, gemeente Oldebroek) Iris Visser, communicatieadviseur provincie Overijssel Tanja de Graaf, communicatieadviseur regio gemeenten Linda Nugter, regiocoördinator
Planning	Doorlopend het projectplan

Werkgroep	3 Zorginhoud
Onderwerp	3a. Doorontwikkeling regionaal interventiemodel, niveau 4,5,6
Opdracht	<ul style="list-style-type: none"> - de interventies 4,5, en 6 nader omschrijven en ook vertalen in kwaliteitseisen. - met de aanbieders komen tot voorstellen niveaus 4,5 en 6. - verkenning van de toeleiding naar zorgaanbod en specifiek de weging van zorg/ondersteuning. Onder andere de oriëntatie op de verbinding met huisartsen, verloskundigen, logopedisten, fysiotherapeuten, etc.
Bestuurlijk trekker	Wethouder Zwolle, Dhr. Van As
Ambtelijke trekker	Linda Nugter, gemeente Zwolle
Werkgroepleden	<p>Wethouder Raalte, dhr. Hiemstra Wethouder Steenwijkerland, dhr. Van der Terp Allard Borst, gemeente Raalte Jessica Hoogland, gemeente Olst-Wijhe Thomas Rosdorff, gemeente Hardenberg Pascal Offenbergh, Provincie Overijssel</p>
Planning	

Werkgroep	3 Zorginhoud
Onderwerp	3b. Cultuuromslag
Opdracht	Deze werkgroep werkt ter ondersteuning aan de andere werkgroepen. Deze werkgroep jaagt een cultuuromslag na die uitvoering geeft aan de regionale uitgangspunten. Zij werkt verschillende mogelijkheden uit die een cultuuromslag kunnen bewerkstelligen, zoals leergemeenschappen, triple P, etc. Zij bespreekt samen met partners wat zij nodig hebben om deze omslag plaats te laten vinden.
Bestuurlijk trekker	Wethouder Kampen, Lidy Kievit
Ambtelijke trekker	Frank Lichtendahl, gemeente Kampen
Werkgroepleden	Wethouder Hiemstra, gemeente Raalte Nynke Arendz, gemeente Steenwijkerland Allard Borst, gemeente Raalte Agnes Rooseboom, gemeente Ommen Thijs Jan van der Veen, gemeente Zwolle
Planning	

Werkgroep	3 Zorginhoud
Onderwerp	3c. Doortonwikkeling regionaal interventiemodel, niveau 7
Opdracht	<p>- Interventieniveau 7 nader omschrijven en vertalen in kwaliteitseisen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. realiseren van het gecombineerde meldpunt van AMK en SHG 2. organiseren van de functies voogdij, jeugdreclassering, pleegzorg en de kindertelefoon <p>- met de aanbieders komen tot voorstellen voor niveau 7</p>
Bestuurlijk trekker	Wethouder Hardenberg, Dhr. Janssen
Ambtelijke trekker	Thomas Rosdorff, gemeente Hardenberg
Werkgroepleden	<p>Wethouder Talen, gemeente Staphorst Danielle Spronk, gemeente Staphorst Thijs Jan van der Veen, gemeente Zwolle</p>
Planning	

Werkgroep	3 Zorginhoud
Onderwerp	3d. Zorginhoud in relatie tot het onderwijs
Opdracht	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg met de samenwerkingsverbanden VO en PO en MBO over de samenhang ondersteuningsplannen onderwijs en de inzet van jeugdzorg - Gesprek met de opleidingsinstellingen over de invulling die instellingen geven aan de veranderende rol voor professionals - Uitvoering geven aan het plan van aanpak van de voorlopersaanpak - Met een voorstel komen voor het vraagstuk zorg op het VO/MBO voor leerlingen die van elders komen (woonplaats/schoolplaats-vraagstuk)
Bestuurlijk trekker	Wethouder Ommen, Dhr. Scheele
Ambtelijke trekker	Agnes Rooseboom
Werkgroepleden	<p>Wethouder van As, gemeente Zwolle Wethouder Boshove, gemeente Zwartewaterland Marga de Haan, gemeente Zwartewaterland Marga Klein Swormink, gemeente Zwolle Frank Lichtendahl, gemeente Kampen (Thijs Jan van der Veen, Zwolle)</p>
Planning	

Werkgroep	4
Onderwerp	Financiën
Opdracht	De financieringsmogelijkheden bestuurlijke aanbesteding en subsidiering tegen elkaar af wegen.
Bestuurlijk contactpersoon	Wethouder Olst-Wijhe, Mevr. Otterloo en wethouder Zwolle, Filip van As
Ambtelijke trekker	Anke Klein Lebbink, gemeente Deventer
Werkgroepleden	Jessica Hoogland, gemeente Olst-Wijhe Erik Nonhebel, gemeente Zwolle Marga de Haan, gemeente Zwartewaterland Hein van Veluwen, provincie Overijssel Thijs Jan van der Veen, gemeente Zwolle
Planning	

Onderwerp	Bestuurlijk trekkersoverleg
Opdracht	Bewaken voortgang regionaal proces
Bestuurlijk trekker	Wethouder gemeente Zwolle, Filip van As
Ambtelijke trekker	Regio-coördinator Linda Nugter
Werkgroepleden	Wethouder Borst, gemeente Hattem (trekker werkgroep 1) Wethouder von Martels, gemeente Dalfsen (trekker werkgroep 2) Wethouder Kievit, gemeente Kampen (vertegenwoordiging werkgroep 3 en VNG sub.cie.lid) Said Satyane, gemeente Hattem Jurgen Goeier, gemeente Dalfsen Frank Lichtendahl, gemeente Kampen
Planning	Doorlopend gedurende de projectperiode

Onderwerp	Managersoverleg
Opdracht	Routekaart/spoorboekje
Trekker vanuit management	Henk Proce, afdelingshoofd MO gemeente Zwolle en Ruud Boon, teamleider jeugd provincie Overijssel
Ambtelijke trekker	Harro Rijkhoek, Provincie Overijssel en Thijs Jan van der Veen, gemeente Zwolle
Werkgroepleden	Mevr. Schluter, gemeente Kampen Katja Boerrigter, gemeente Hengelo Alice van den Nieuwboer, gemeente Enschede Allard Borst, gemeente Raalte Kirsten Fiselier, gemeente Hengelo Mevr. Baan, gemeente Rijssen/Holten Marga de Haan, gemeente Zwartewaterland
Planning	

Bijlage 4 Vergaderdata

De vergaderdata Project Transformatie Jeugdzorg IJsselland is op te vragen via Pleio

Bijlage 5 Begroting regionale kosten transitie jeugdzorg 2012

Wat	Specificatie	Benodigd budget
Facilitaire kosten 2011 en 2012	Kosten sprekers, lunch, huur vergaderruimtes, etc	€ 5.000
Communicatiekosten 2012	€ 88,- x 350 = 30.000 Nieuwsbrief, etc. 5.000	€ 35.000
Coördinatiekosten 01-11-2011 tot 31-12-2012	Coördineren samenhang werkgroepen, voortgang projectplan bewaken, agendavoorbereiding ambtelijk & bestuurlijk, verslag, planning, samenhang G32/G5/VNG/Provincie	€ 80.000
Totaal		€ 120.000

Bijlage 6 Projectplan TJ IJ+ 2012-2016-

Communicatieplan Transformatie Jeugdzorg IJsselland 2012 – 2016

Voor de regionale communicatie is een communicatieplan gemaakt voor de periode tot juli 2012. In dit plan zijn de (strategische) uitgangspunten beschreven, het belang en de meerwaarde van communicatie, de communicatiedoelgroepen, -boodschappen en -doelen en de inzet van communicatiemiddelen. Deze periode heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen, met onder meer het organiseren van de regionale samenwerking van gemeenten en provincie, het bepalen van de projectresultaten en het vaststellen van een beleidskader met visie en uitgangspunten.

De komende periode kenmerkt zich door het maken van een vertaalslag van de visie naar het daadwerkelijk omzetten van het huidige stelsel naar de transformatie. In deze periode, tot 2016, zal (deze bijlage van) het communicatieplan zich wijzigen, al naar gelang de ontwikkelingen, de fase van de transformatie en de behoeften van de communicatiedoelgroepen.

Communicatie tot nu toe

De communicatie tot nu toe heeft zich deels gericht op de leden van de projectorganisatie: gemeenten en provincie en deels op de zorgaanbieders, adviesraden, onderwijsinstellingen, gemeenteraden en diverse lokaal werkende organisaties zoals CJG's, kinderdagverblijven e.d. Daartoe zijn bijeenkomsten georganiseerd, digitale en papieren nieuwsbrieven verspreid en is Pleio als interactief digitale platform geïntroduceerd.

Voor een eenduidige en herkenbare communicatie en om de toekomst te duiden is een logo ontwikkeld, gebaseerd op het logo van het CJG en is er een begin gemaakt met het gebruiken van eenheid van taal om de visie te duiden zoals transformatie in plaats van transitie en geen zorg maar ondersteuning. De honger naar informatie van instellingen is groot. Iedereen voelt dat er belangwekkende veranderingen op komst zijn en dat dat gevolgen voor hun organisaties heeft. Zij willen niet alleen invloed hebben op de transformatie, zij willen daarop anticiperen en al voordat de kaders e.d. duidelijk zijn.

Uitgangspunten communicatie komende periode

De communicatiestrategie zoals beschreven in het communicatieplan blijft onverminderd gehandhaafd. Het is belangrijk nogmaals te benadrukken dat communicatie verder gaat dan informeren. De communicatiedoelstellingen richten zich naast kennis, ook op houding en gedrag. Die doelen zijn alleen te realiseren met persoonlijke communicatie en participatie en wel in een vroeg stadium en gedurende het hele proces.

De uitdaging voor de komende jaren is, die enorme grote achterban, alle communicatiedoelgroepen te bereiken en te betrekken. Dat vraagt een goede

organisatie en afstemming van de communicatie, zowel door het regionaal samenwerkingsverband maar ook door de gemeenten en de verschillende lokaal en regionaal werkende instellingen. Het slagen er van wordt bemoeilijkt doordat er een overlap zit in de communicatiedoelgroepen (regionale en lokale) en elke organisatie en gemeente haar eigen dynamiek, cultuur en kijk heeft op de transformatie.

Bovendien zal er op lokaal niveau een verbinding gelegd moeten worden tussen de communicatie over de transformatie regionaal én lokaal en de doorontwikkeling CJG. Dat vraagt een alerte houding van vooral de beleidsmedewerkers en de communicatieadviseurs van de gemeenten.

Verantwoordelijkheid voor de communicatie

Voor de verspreiding van de regionale communicatie op lokaal niveau en het betrekken van de eigen achterban in de organisatie zijn in principe de lokale partners (gemeenten) verantwoordelijk. Dit is een kritische succesfactor. Nu al is gesignaleerd dat de informatie niet altijd iedereen bereikt en/of de dialoog niet op gang is gekomen om de achterban 'mee te nemen'.

Ook hier is persoonlijk contact gewenst. Beleidsmedewerkers en communicatieadviseurs van de gemeenten vergewissen zich persoonlijk bij gemeentelijke afdelingen en lokale organisaties of de informatie overkomt, de nieuwsbrief enzovoort is verspreid en besproken, welke behoeften en vragen er zijn. De werkgroep communicatie doet dat op hun beurt richting de projectorganisatie en samen met de provincie bij de regionaal werkende instellingen.

Tijdig en frequent

Er zijn veel partijen en mensen die 'meegenomen' moeten worden in het proces om straks klaar te zijn voor de transformatie. De vraag hoe we de achterban aangehaakt krijgen en houden is al lastig; cruciaal is echter dat er tijdig en frequent gecommuniceerd met papieren en digitale middelen en met bijeenkomsten zodat ze betrokken blijven en geleidelijk aan klaar zijn om in het vernieuwingsproces mee te doen.

Herkenningen en zichtbaarheid

Om de zichtbaarheid en herkenning van betrokkenen te vergroten worden in schriftelijke en digitale communicatiemiddelen mensen aan het woord gelaten, vergezeld van een portret. Niet alleen de bestuurders, maar ook de leidinggevenden en medewerkers van de lokale organisaties. Zien wie er betrokken zijn, wat ze vinden en hoe ze meedoen, doet volgen: dat wil/ben/vind ik ook!

Cultuuromslag, -verandering

De transformatie vraagt een cultuuromslag zowel in de eigen organisaties, als in de samenwerking lokaal en regionaal en op uitvoerend niveau. Cultuurveranderingen zijn lastig waarvoor een lange adem nodig is. Consequent communiceren in de CJG huisstijl en hun rol benoemen, met de daarbij behorende termen en benamingen is maar een klein aspect ter bevordering van de cultuurverandering. Eenheid in visie, werkwijze en taal gaat verder. (Ook) Om die omslag te realiseren is participatie gewenst.

Dialoog en participatie

Wil je betrokkenheid, enthousiasme, draagvlak, medewerking en een cultuurverandering realiseren, is het van belang dat doelgroepen meedenken, adviseren, participeren in de meningsvorming. Dat kan niet (alleen) met schriftelijke en digitale communicatiemiddelen. Persoonlijke communicatie bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten is onmisbaar.

In de komende projectfase wordt de transformatie concreter en de consequenties voor instellingen -en niet in de laatste van de uitvoerende medewerkers- inzichtelijk. Daardoor neemt de wens tot participatie toe.

Het regionale samenwerkingsverband hoeft daarvoor niet perse de initiator te zijn. Op lokaal niveau kan de gemeente en/of en de organisaties zelf hiertoe het initiatief nemen.

In het projectplan is daarin voorzien met de intentie dat zorgaanbieders uitgedaagd worden om zelf aan de slag te gaan, waarbij de gemeenten vooral als katalysator optreden. Deze boodschap zal dan ook bij herhaling en via verschillende kanalen gecommuniceerd worden.

Naast de wens tot participatie van organisaties en professionals zelf, speelt de noodzaak om de kennis en kunde van experts te gebruiken en te weten welke wensen en behoeften er leven, voor het welslagen van de implementatie van en de uitvoering na de transformatie.

Vooralsnog initieert het regionale samenwerkingsverband thema-, werk- en voorlichtingsbijeenkomsten en bieden de verschillende experimenten bij uitstek mogelijkheden tot participatie.

De gevolgen zijn er ook voor ouders en jongeren. Zij zullen, niet alleen door de adviesraden, een stem moeten krijgen, maar ook rechtstreeks om advies gevraagd worden. Dat zijn niet alleen jongeren en ouders die hulpcontacten hebben, maar ook zij die dat (nog) niet hebben.

Daarin zal worden voorzien op moment dat de transformatie meer concreet wordt, bijvoorbeeld de uitwerking kwaliteitseisen. Input kan nu al verkregen met onderzoeken, boeken als Q4C en platforms zoals Landelijke Cliëntenforum Jeugdzorg.

Gebruik kan gemaakt worden van bestaande raden als de provinciale en lokale jongerenraden, cliëntenraden van instellingen, Arcon, Wmo-raden, burgerpanel. ouderraden.

Ontmoetingen hebben (vaak) een zakelijk insteek, echter een informele touch kan lichtheid geven, in een lastig, complex onderwerp. Dat kan door een speels element in de bijeenkomst te voegen of een netwerkborrel na afloop.

Externe communicatie

Nu de transformatie concreter gaat worden, ook op lokaal niveau, zal het aantal persberichten, redactionele artikelen toenemen, mede om ouders, jongeren, burgers te bereiken.

De voorlopersaanpak en de experimenten zijn goede aangelegenheden om de transformatie te belichten en om de samenwerkende regio lokaal, regionaal en landelijk te profileren.

De middelen die we inzetten brengen we desgewenst landelijk, bijvoorbeeld bij de VNG onder de aandacht.

Burgers, ouders en jongeren

Zolang de transformatie nog te weinig concreet is en de voorlichting en publiciteit te ruim van te voren gebeurt, voordat het hen daadwerkelijk treft, schiet publiciteit z'n doel voorbij. Het kiezen van het juiste moment, niet te vroeg maar tijdig en frequent zodat ze gaande weg kunnen wennen aan de nieuwe organisatie, speelt nauw. Door de lokale verschillen is afstemming tussen de regionale (landelijke) en lokale communicatie nodig.

Mensen zijn sowieso weinig ontvankelijk voor informatie die (nog) niets met hen te maken heeft. Pas als je hulp nodig hebt, hoor en lees je bewuster de berichten.

Communicatiemiddelen

Bij nieuwe ontwikkelingen zoals de vaststelling van het projectplan wordt een papieren of digitale nieuwsbrief uitgegeven, persberichten verstuurd of zondig een perscontact georganiseerd. Het bij gelegenheid betrekken van instellingen daarbij kan de betrokkenheid vergroten en het belang benadrukken.

Om gemeenten en organisaties te faciliteren om in de eigen organisatie en gemeente de informatie schriftelijk of persoonlijk (voorlichtingsronden) over te brengen en de achterban te betrekken, worden onder meer een Prezi, Powerpoint, Factsheet, persberichten e.d. gemaakt.

Pleio wordt ingezet als centraal digitaal platform voor informatie en interactie tussen professionals en de leden van de projectorganisatie.

Planning

Aan de hand van de planning die voortvloeit uit het projectplan, de activiteiten van de werkgroepen, bestuurlijk en ambtelijk overleg wordt een communicatieplanning gemaakt die vervolgens in Pleio wordt opgenomen.

Elk half jaar wordt de 'houdbaarheid' van dit communicatieplan getoetst door de werkgroep communicatie.

Bijlage 7 Routekaart

De meest recente versie van de routekaart is op te vragen via Pleio